

(a plaça de l'Universitat)

Naturalment, ja no caldria dir-ho: la plaça de l'Universitat té aquest nom perquè el més important que hi ha en ella és l'Universitat. Això és lògic, i com el català tenen generalment la lògica ~~en~~ per arrel, quan veien que en aquesta plaça més llarga que ampla hi haurien construït una fabrica de sabons la nomenaren Plaça de l'Universitat i no de la Felicitat, o de la Concordia, o de la Pau, com han fet amb altres places altres gent fantàstiques i absurdes que es passen la lògica per la creu dels pantalons.

És clar que a l'esmentada plaça hi ha altres establiments que també tenen la seva importància, però no que li donen forma i caràcter a l'Universitat.

Tot nothas saben què es una Uni-^{II}
versitat. Una Universitat es un edi-
fici generalment gran i fleix - quan
no es antic - no tant util com un
teatre o una plaça de beaus, pero en
el qual vivint la concurrencia, quan es
cansa de fer el rari, quan tanta sa-
rieta li pesa i t'embafa, rida i avolota
com en un teatre o una plaça de beaus.

Una Universitat es destinada a atreure
mes i profitosos funcions: entre elles la de
que les families de provincies que volen te-
nir un fill rari t'envien a ciutat per
a que aprengui a jugar al billar i al
ret i nup, a no pagar la dispesa, a em-
penyar el llibre de text i a prendre el
pet al catedràtic. Els catedràtics, que,
es clar, també han estat estudiants - un-
tes vegades això sembla impossible, sem-
bla una broma - i que també jugaren
al billar i al ret i nup, i no pagaren
la dispesa, i empenyaren el llibre, pa-
guen cares aquestes folles de joventut:
han de mantenir una familia nova.

Ursula, - car, ignoro per quins motius, els
pobres catedràtics son prolífics com els co-
nills - han d'escriure uns llibres de
lèx i que ningú no llegirà, i s'han d'
afiliar a un partit polític d'orde. Amb
la vida dura i difícil que menen sembla
que tots els catedràtics haurien d'ésser
anarquistes. Doncs, no: tot son conserva-
dors. Conservadors de què? De tot el que
pobre, no tenen: el dinar, la propie-
tat, la pau familiar, etc, etc.

Entre ells n'hi ha de molt pintorescos.
En recordo un que de tant pintoresc el
seren Rector i ell, per a celebrar-ho, es
dedicà a posar en vers la Bíblia. Un
altre, catedràtic de fisiologia a l'Uni-
versitat de Saragossa, feu el descobriment
sensacional de que la tuberculosi es
guaria radicalment posant tota el
coix i del tuberculi una estampeta de
santa Tereseta de l'Infant Jesús. A l'
Universitat de La Laguna - crec que
son a la de La Laguna - n'hi ha més

un altre que feu el miracle de ^{II}
convertir en advocat al nostre il·lustre
senyor alexandre ferrux, model de re-
publicans i tantanys honest. (1)

Car el miracle a l'panya no tant sols es
fa a l'Esplena: també el fa a l'Universitat. Hi
ren hi en fa que de tant en tant, i mal-
grat al bitllar i els llibres de text, en surten
veritables mestres, veritables adonats, veri-
tably arquitectes.

Ultra les obligacions d'aprendre de fixar
al bitllar i riure's dels catèdricis, en el
programa d'estudis del estudiant hi deu
figurar també una altra assignatura:
la de cremar els tramvies.

Així que hi ha un aldarull quatre-
nt - una vega, una revolta - la gent,
sobretot els estudiant, trenca ~~els~~ els tram-
vies i es hi cala foc. Mai no he pogut
expressar el perquè d'aquesta afició del
estudiant a calar foc als tramvies. Tal
vegada els creuen perquè no poden
cremar els catèdricis? Tal vegada per

(1) alexandre ferrux, ex-ministre de la Re-
publica, ha acatat el règim del general
Franco. (H. del T.)

a peu els pendul's ^{et convenin} que es mes hi-
gicini i lo pot cos anar a peu que no
pas en tramvia? Tal vegada per patri-
tisme? Si per patriisme perque,
segons sembla, la primitiva companyia
de tramvies fou creada amb capital ex-
p'les. I el poble, que té poca simpatia
envers els anglesos, en deia amb rancu-
nit's menyspreu: "els tramvies de l'angle-
ti, si: tal vegada sigui per patriisme
que els estudiant's creuen els tramvies.
I el patriisme, senyors i senyores, es
sempre ~~xxx~~ signe de respecte.

L'Universitat fa, ultra es armentats,
altres miracles: converteix en universi-
ta al minyo que volia exercir metge, en
autor dramàtic a l'estudiant de Dret,
en pintor al que semblava tirar per
arquitecte. Etc, etc.

I es peu, gracies a Deu, i malgrat la
lòpica, i al fany, i al Hè'tele, el mon q' ve.
pit per l'ignorancia i la fantasia
i d'una baralla de Buxdents en fa un es-
criptor famial, d'una pobre pare d'as.

II
si un excel·lent poeta que deu permanny
a les coses, i d'un manco cobrador de
contribucions al meu gran mest·líst de
totes les èpoques i latituds.

altament, no blasmem els estudiants;
no blasmem les follies de joventut dels es-
tudiants envers els pueys, tant si estudien
com no, cal sentir una cal·lida, una efu-
siva, una cordial simpatia. En els estu-
diant hi ha parels sempre totes les
virtuts que la gent gasiva i cixuta de
cor qualifica, horroritzada, de defectes:
entusiasme, fervor, imprevisió, generosi-
tat, amor a la vida. / malgrat tants
defectes, i tant pens. molts d'ells arriben
a grans homes i donen lloc de gloria
a la ~~seua~~ seua terra, cosa que mai no
passa amb els mediocres, amb els massa
entenenentats, amb els massa prudent.
hi en aquesta vida hom vol fer quel-
com important cal deixar-se guiar pel
cor i deixar-se en braços de la bene-
factora imprudencia.

Com conseqüencia de l'Universitat,

als environs d'apuerta docta casa VII
abunden els cafés, els cafés amb billar, tenen
la pue, de la mateixa manera que els
pingrien bolets, les Universitats erien bi-
llars. Els voltants de les Universitats hi
ha d'haver molts cafés per a que els estu-
dients hi vagin a jugar al billar. Qui-
na misteriosa relació deu existir entre el
billar, el Dret Romà i l'imperatiu cate-
gòric de Kant?

arquitectònicament, l'Universitat de
Barcelona es lletja, d'una lletja abso-
luta i total. Té unes parets properes, d'una
gropa de malalts d'interícia; té un jar-
dinet, a la cantonada del carrer d'Ari-
bau, en el qual tant sol s'hi porten
els patis, uns gats que cal suposar tant
savis i aborrits com els catedràtics.

al men entendre, les Universitats han-
rien de tenir una arquitectura bella, a-
tractiva, unes aules clares, alegres, con-
fortables que als estudiants no els fes-
sin l'efecte de presons - efecte que també
fa l'escola als infants - i per a que tot.

hom volgués matricular-se i exar ETIB
savi.

tembla, pero, que això es impossible. Tem-
bla que la ciència i els edificis que l'es-
tatpen i els homes que l'ensenyen han
d'exer tristots, negres, floris, entipit, reio-
tos, antipatius. Ah, si la ciència sabés son-
riure! Pero,fortunament, no en sa-
ben es que l'aprenen: els estudiant. I a-
quest sonriure, flor de vida i de joventut,
es es que salva als estudiant.

A la plaça de l'Universitat, a mes a
mes de la docta i antipàtica casa, hi
ha dos puigros de begudes - un de davant
del carrer d'Aribau i l'altre entre la
Gran Via i la Ronda de l'Universitat -
en els quals les begudes poden acompanyar-se amb algun sandvitx més o
menys fòstil. A l'estiu al voltant dels
puigros hi ha la joiosa companyeria
d'unes tauletes de marbre, rotores, i
d'unes cadires, de ferro, però incòmo-
des per a que el consumidor no s'hi
assegui massa estona. A l'hivern

taules i cadires fan un pap a la ^{IX}
part posterior del pisos i el petit establi-
ment, per a preservar-se del fred,
que a Barcelona mai no es massa viu
es reclus dintre una marquesina vicia-
da.

Al matí la concurrència del pisos es for-
men el establiaments que, amb les seves con-
verses i discussions omplen la plaça d'un
joia renou. A la nit, o més ben dit a la
matinada - car es tracta de dos establi-
ment importants, oberts tota la nit com
les farmacies, el dispensaris i altres cases
igualmente hospitalaries, un del pisos,
el que fa sentinella a l'entrada del
carrer d'Arilau - segueix per deu depart-
xas molt piperminats, beguda, regons d'unes
es entons, altament afrodisiaca - el
preuientaven, anys enrera, uns perio-
distes que, en sortir de la redacció, hi
anaven a prendre un "carajillo" ben
calent i a parlar de política, d'uns, fets-
cos i altres propusos per l'artíf.

X

Recordo que entre el armentat peris-
dístes se 'hi havia un pue a mi en fía
motta prasia i pue avui, que v'ha
tornat mes agra del pue era, encara
me'n fa. Era un minguó alt, ~~pirafec~~
pirafec, prim com un disc de plombe,
proc com una timona tasada de puix,
amb uns ulls que, vera les ulleres, tenien
color d'ortra en estat de putrefacció, i
amb uns cabells vagament rossos que
semblaven portistes i tinguís. Es dedica-
va a "inflar telegrams" pero tenia as-
piracions mes altes: volia fer humoris-
me, humorisme anglés, car en el po-
bre minguó tot era mantenir. Ell
creia q' que per a l'humorisme no ca-
lia talent i se 'hi havia prou amb
tenir mala baba. Abans havia volgut esser
pintor i anava cada tarda a la "fala puer-
ra" - teatre, avui desaparegut, del carrer
de la Diputació - a pendre apunt de la
Torre de Valencia, sangatruu que en a-
quels temps feia molta forrotta. Pero no

no pensessin pas que els apuntés el XI
presumpt com fa la resta dels pintors: el més
discretament possible. Ho, no. Ho veu que en ell
ja hi havia, en primer, l'humorista que
després ha fet riure a tots els que l'han co-
negut, i es situava al costat de l'opositor;
muntava el cavallet; hi posava la carpeta
amb un tros de paper karson clavat amb
xinxetes; obria la capsa d'aquarel·la; es
feia una ampolleta plena d'aigua i
se l'emplenava una xicra que, freguda
amb uns cordills que es passava pel coll,
talment com si es tractés del Triso d'or,
s'aguantava en un pot del pit entornat i
feia pensar en el pot que hom penja al
tronc del pi per a que en recullin la
reïna; es posava unes ulleres blaves, i pin-
ta que pintaràs. Tenia més èxit que la
Títola València i el públic, contemplant-
lo, hi veia molt. Fou l'única vegada
que, sense voler-ho, feu riure a la gent.
La vida te bromes cruas.

sembla, però, que s'adonà amb temps de
que tan no t'havia cridat pel camí

LII

de la pintura i es dedicada al pericli-
me anònim i a fer humorisme amb
ven de nos, amb ven aple i espuenda-
da, al principi de begudes de la plaça de
l'Universitat.

Un dia, es a dir: una nit, l'amic el cri-
da apart i li parla molt amablement
que no tindrà mai perque' del contenci
hauria de tancar l'establiment. O be per
si volia seguir anant-hi, begues i cab-
les car es altres parroquians, per pòstera
i vulgar, no admetien aquesta mena
d'humorisme i haurien promès tancar-
hi les costelles a parrotades.

A la plaça de l'Universitat hi ha u-
na mena de muntanya de pedra pi-
cada. Què significa aquesta muntanya
en plena ciutat? Es per que hi han porat
perque', una vegada l'any, el barcelo-
nins hi vagin a cel. lebrar un aplec?
O be per a per es escurisistes hi faci'n
aristiques es diumenges al mati i v'en-

filin amb cordes i pics fins a la ^{XIII}
cima per a que, puan hi arribin, i
arreguin, encapguin foc i es mengin la
costellata protocolaria?

En aquesta muntanya de muntanya, que
aunque té al peu una pronounced ro-
na per a que el seu accés no sigui tant
difícil, hi ha coves profundes, amagatall
profunds. Però, malauradament, com hi
passa al (a valler de la Trista Figura amb
el moting de vent, la muntanya de pedra
picada no es muntanya ni tan coves les
coves. La muntanya es monument - monu-
ment a un mestre molt bon català i molt bona
persona: el doct Robert - i la seva cova miste-
riosa es una vulgaríssima font que no té al-
tra mistis que la de que les minyones del
veïnat hi vagin a emplenar el cante.

Aquesta muntanya-monument exercia
una fascinació misteriosa en un amic
meu. Era un xicot un xic estrany, un xic
fantàstic. Estudiava llet feia ja molts anys,
això de que estudiava es molt dir. Valdria
mes confessar francament. car no m'a-

prata enganyar a ningú, que est
mai no havia donat una ullada al
llibre de text. A pesar de no estudiar ni
conèixer el puc creia impossible obte-
nir el títol. El tribunal d'examen,
davant tanta perseverancia en no voler
saber res de l'his, li atorgà el títol d'
advocat. Això, aquesta conducta indis-
còrda, el posà fora de si. Què faria ara
si ja no podia seguir fent d'estudiant?
Pensa recórrer a solucions extremes:
suicidar-se, dedicar-se a la política,
a la fi, no portant excusar per por de
fer tenebrista, - era un home d'as-
cristol - es llançà a la vida alegre
- que es la vida més trista i europeia
que hi ha - i es creia una "amiga".
La trobà aviat en la persona d'una co-
nleitura madrilenya que cantava
amb tanta plaia com un pat quan
li trepit per la via.

En arribar l'hora de ballar-se,
qu'era una hora que arribava amb

multa frecuencia, havien un EP
"perpetuo" - et triaven desobedi per
a poder accionar amb mes llibertat -
i ordenaven al cotxe que anés donant
voltes al monument del Doctor Robert.
(Després, quan ja es cotxers se coneixien,
en veure 'l pujar al cotxe representaven
com la cosa mes natural del moment)

~~XXXXXXXX~~: "Que? Cap al monument?" y
es fien pagar doble tarifa per pas-
sien que se savath, de tant voltear-
ta, es marejava. Hom diu que aquell
~~y el cotxe vinga a rotar. y els amants~~
~~vinga escribalar-se i dir-se paraules~~
~~de paraules prinxudes sobre cavalls fons~~
tot venguts a pagar per pas ja tant vol-
terien per a donar voltes a una ciria)

y el cotxe vinga a rotar. y els amants
vinga escribalar-se i dir-se paraules
prinxudes davant la gentada que, rient,
envaia la plaga.

Després, quan ja havien cridat per

XVI

si i' habien dit et peu jé, per correctio,
me peu repetir - sembla peu' etla, quan
me trebava cap altre insult me fets,
li cridava: "Reduçar!" - se'n ana-
ven a repax tranquil·lament a qual-
sevol lloc del Paratet.

La plaza de l'Universitat
~~Hil l'anc de Tàrragona~~

Naturalment, ja no caldria dir-ho: la
plaza de l'Universitat té aquest nom
perquè és més important que hi ha
en altra de l'Universitat. Així és lògic
i com es catolans tenen generalment
la lògica en gran estima en veure
que en aquesta plaza mes Haysa
que cap hi haurien construït una
~~XXXXXXXXXXXX~~ fabrica de ravis de nou-
manen Plaza de l'Universitat, i no
del tot, o de la Concordia o de la Pau,
com han fet amb altres places altres
sent ~~XXXXXX~~ fantàstiques i absurdes que
es passen la lògica per la creu dels
pantalons.

El clar que a la plaza hi ha
altres establiments que tenen la seva
importància, però és que hi dona fe-
rmeza i caràcter a l'Universitat.

Tot creient que és una Uni-
versitat. Una Universitat és un ~~un~~ ^{edifici} e-
difici generalment gran i lliç - quan
no és antic - no tant útil com un te-
atre ni com una plaça de beaus però en
el qual, vivint la concurrencia creix i
molt, quan es senta de fer el saci,
quan tanta s'acaba d'espera ~~un~~ i
s'acaba, com en un teatre, o en una
plaça de beaus. Una Universitat ^{està destinada a} ~~està~~ ^{per} ~~està~~
sims i profitoses funcions: la de que ~~està~~
les famílies de província puguin tenir
un fill saci d'ensenyament a ciutat per a
que aprengui a pagar al llibre i al net
i a més, i no paguen la dispena, a empen-
nyar el llibre de text i a vendre el
net ~~al~~ als catòlics. ~~El~~ ~~catòlics~~ ~~que~~ ~~també~~ ~~han~~ ~~estat~~ ~~estudiant~~
catòlics, que també han estat estu-
diant - moltes vegades això sembla im-
possible, sembla un home - i per
també paguen al llibre i al net i a més,
i no paguen la dispena i empenyen
el llibre de text, paguen cares aquestes
folles de joventut: han de mantenir

una família nombrosa - car, no sé ^{III}
per ning motiu, es potes catedratic
un professor com es consell - han d'exercir
una llibre de text que ningú no fe-
peix, i v'han d'oficiar a un partit po-
liti d'exte. amb la vida difícil i dura que
menen molta per tot es catedratic
haurien d'exer ~~xxx~~ revolucionaris. Don-
me: tot en conservador. (conservador de
que? De tot el que, pols! no tenen: el
diner, la propietat, la pau familiar,
etc, etc.

Entre ells n'hi ha de molt pintores. En
recorde un que de tant pintor el feren
Rector i, per a col·laborar-ho, es dedicà
a posar ~~XXXXXXXXXX~~ en vers ~~XXXXXXXXXX~~ la
Biblia. Un altre, catedratic de fisio-
logia a l'Universitat de Saragossa, fou
el descobridor sensacional de que la
tuberculosi es guaria radicalment
posant tot el crici del tuberculi en-
na ampolla de Santa Tereseta de
l'Infant Jesus. A l'Universitat de
La Laguna n'hi haqui un altre que

II

fen et miracle de convertir en
advocat et ~~un~~ mots il-boute reuyr
alexandre L'erron, mistel de republicans
i ciutadans honrats.

(ce es miracle a l'espera no ten
ros es la l'hipotesia: tumbé es la l'Ami.
veritat. Hiren n'eu la pue de tant en
tant, i malprat et l'illar i es Hiles
de text, en merten veritables mespes, ve-
ritables advocat, veritables apuñtistes.

Usten les obligacions d'aprendre de jo-
seu et l'illar i rine's des catelhatie, en
el programa ~~de l'arturip des~~ d'arturip des
estudiant hi deu figurar tumbé un
altre assignatura: la de creuar es
tramvies. Aix i que hi ha un ablatut
quatre-cot - una vopa, una recorta - la
paut, ubat es estudiant, tumba es tram-
vies i es hi cata for. ~~Ma~~ Mai no
he pogut explicar al persue d'aparter
oficio des estudiant a cata for al tram-
vies. Tal vegada es creuar persue no
poden creuar es catelhatie? Tal ve.

[illegible]

~~Universitat la, etc.~~
 el cementat, altres miracles: ~~la~~
~~la~~ convertit en vest-lista al ningú
 que volia esser metge, en altre ho-
 motic a l'ortodocia de Diet, en fin-
 ta singular al que semblava tra-
 rar arquitecte. etc, etc.
 i es que, planes a deu, i triafora la

11
Kópien i el peny i el Heitole, et un a
regit per l'Incomprensió i la Fantasia,
i ~~de la mateixa manera~~
~~un filantrop d'un castell de Burley en~~
fa un escripte pericial, & d'un pobre
frare d'avis un poeta, i d'un man-
~~altrament~~ co colerado de continuació
~~et un gran~~
et un gran mest-hort de totes les ep-
ques i latituds.

altament, no blasmen els estudiosos;
no blasmen les follies de joventut dels
estudiosos savers el penyal, tant si es-
tudien com no, cat sentin un cal-li-
da, una ofusca, una cordial simplicitat.
Se el estudiant hi ha totes les vir-
tut que la pau posen i aixuta de ex-
puatificació, horrores, de defectes: es-
tudiós, fexor, imprecisió, penseri-
tat, amor a la vida. I malgrat ~~tant~~
~~tant~~ tant pocs defectes molts
d'ells arriben a grans homes i home-
dis de plorin a la seva terra, com que

mai no passa amb el medirer,
amb el marra entenimentat, amb
el marra prudent. Si ^{hom} vol fer puerum
important cal deixar-se guiar pel
cor i deixar-se al beany de la bene-
factoria imprudencia.

Com conseqüencia de l'Universitat,
als excursions d'apuerta d'alta casa abun-
den el cafè, el cafè amb llet, sem-
bla que, de la mateixa manera que el
ping crida l'ollet, les Universitats criden
llet. Sembla que al voltant de les
Universitats hi ha d'haver molts cafès
per a que el estudiant hi vagin a
ipar al llet. Quina misteriosa rela-
ció deu existir entre el llet, el Sant
Roma i ~~la Universitat~~ el Círculo de Hertha?
apertinentment, l'Universitat es Her-
thia, d'una Hertha absoluta i total. Té
uns parets propers, d'un pany de malaltia
d'isteria. Té un jardinet, a la cantonada
del carrer d'Arilau, en el qual
tant els v'hi passegen el pat, uns

pat que cal suposar tant rari LIII
i aborrit com el catèdric.

Al meu entendre, les Universitats han-
rien de tenir una arquitectura bella,
clara, alegre, atractiva, per a que el
estudiant no es fessin d'efecte de persons
- efecte que tindrà la l'escuela a l'infant-
i per a que tot-hom colpeï les matie-
res i exerce rari.

Senyals, però, que això és impossible.
Sembla que la ciència i els edificis
que l'abasten i els homes que l'auto-
regen han d'esser tristos, negres, auto-
pits, seriosos, antipatius. Ah, si la ciència
sabés riure! Constantment, tant
els saben riure els estudiant que
l'aprenen. I aprenen riure. Per
de vida i de joventut, és ^{en} que riran
els estudiant.

A la plaça de l'Universitat, a més
a més de la closta i antipatien casa,
hi ha dos penyors de veure ~~en els~~
~~que les veure no poden veure~~

~~El Museu Nacional d'Història Natural de Barcelona~~ IX
~~el col·leccionat del Museu d'Història Natural de Barcelona~~
campes - un davant del carrer d'Axi-
lan i l'altre entre la gran via i la Ron-
da de l'Universitat - en es puja les bany-
des poden acompanyar-n' ~~de~~ amb algun
sant d'història. A l'exterior al voltant del pui-
cos hi ha l'alguna carpenteria i d'unes
tauletes de marbre, roques, i d'unes cadires
de ferro, però incòmodes per a que el
consumidor no v'hi arribi massa es-
tonat. A l'hivern tauletes i cadires fan
un pag a la part ^{interior} del pui i al petit
establiment, per a conservar-ne del fred,
que a Barcelona mai no es mata
vin, es veu d'història una magnesi-
na ~~tauleta~~ vitrada.

Al mateix la concurrència del pui
la formen es estudiant. A la nit,
~~el Museu Nacional d'Història Natural de Barcelona~~ o mes ben dit:
a la matinal - car es tracta de dos
establiments importants, oberts tota la
nit com les farmàcies, es dispensarij

i altres cases igualment torpida. I
taries - un dels peïssos, el ~~del~~ que
la ^{sentinella} ~~permanència~~ a l'entrada del carrer d'
Aribau - segur que deu desaparèixer molt
ràpidament, segons, ~~segons~~ segons diuen
els entesos, altament afavorida - el pe-
queñetaven, anys enrere, uns peïssos dis-
tes.

~~Recordo que entre ells hi havia un~~
~~que a mi em feia molta gracia~~
~~que avui que v'ha tornat mes agre que~~
~~del que era, encara me'n fa.~~ que hi
encara a present un "carajillo" ben en-
tend i a parlar de politica, bones, fustes i
altres propensives per l'artit.

Recordo que entre ells hi havia un
que a mi em feia molta gracia i que
avui, que v'ha tornat mes agre del que
era, encara me'n fa. Era un mico
alt, ~~alt~~ prim com un diplo de gran pa-
roc com un himene tocant de quix,
amb uns ulls ~~alt~~ que tenien vol
d'estar en estat de corrupció i uns cabells
vafament roxos que semblaven por.

tissos i tanyit. El dedicava a "inflar
telegrams" pero tenia aspiracions
altres: volia fer humorisme. El pobre
diablo creia que per a l'humorisme
no calia ~~talent~~ talent i si hi havia
d'on amb tenir mala lla. Abans de
vir volgut esser pintor i anava cada tard
a "tata Juperio", del carrer de la Diputació,
a prendre aquests de la Tòth Valencia,
dancatins que en aquells temps feia molta
forrola. Pero no es pensaria pas que ~~all~~
aquells es arrepies com fa la resta dels pin-
tors: el mes discretament possible. Ho, no.
Es veu que ja hi ~~havia~~ havia en ell, en
pexme, l'humorista que després ha fer-
rura a tots els que l'han conegut, i es
situa al costat de l'apuerter; ~~men-~~ men-
tava el calafet; hi posava la carpeta
amb un tros de paper kanson clavat
amb ximetas; obria la capsa de l'aquarel-
la; es feia una xica que empenyava
d'aigua i, hipocrit amb uns orlils
que es portava pel coll, talment

com si es tractés del Triso d'R, XII
li venia enmig del pit; es posava una
malla blava i punta que pintava.
Sembla, però, que el de la pintura no li
sembla el bon canvi ~~que~~ i es dedicà
al periodisme autònim i a fer humo-
risme amb veu de noi, amb veu aple
i esmentant el pinge de begudes
de la plaça de l'Universitat.

Una dia, es a dir: una nit, l'aura el
crida a part i li pregà molt amoble-
ment que no tingués mes ^{persones} ~~mes~~ del con-
tari havia de tancar l'establiment.
~~Perquè el pinge de begudes de la plaça de l'Universitat~~ O veu si
volia seguir ~~amb~~ avant-li begudes i cerveses,
car el altre parpinyan, per problem i
culpar, no atencien aquella mena
d'humorisme tant refinat i havia
començat a vejar-se tenebant-li les ortells.

La plaça de ~~l'Universitat~~
l'Universitat li ha una mena de
cunyanga de pedra picada. Justa per
a que es excursionistes li faci'n gràc.

2100

Il faut que l'on s'occupe de la question de la répartition des richesses, car c'est la base de la civilisation. On ne peut pas avoir une civilisation sans une répartition équitable des richesses. C'est la base de la civilisation.

tany a - moment exerceu una for-
 cinació misteriosa en un amic meu.
 Per un miryó ~~miryó~~ me xic extany,
 me xic fantàstic. Estudiava des de
 fa molts anys. Això de pue estudiava
 molt dir. Valtia més confessar, car no
 m'apunta enganyar a ningú, pue mai
 no havia donat una ullada al lí-
 bra de text. A l'ha de no estudiar i
 havent tanta perseverança al catè-
 dra li donaren el títol d'advocat.
 Això, aquesta conducta indigne, el
^{progrés de la}
~~desesper~~ ^{desesper}. Que faria ara si ja no podia
 seguir sent d'estudiant? ¿per desespert,
 això es dedicà a la mala vida i es ve-
 en un "amipr". La trobà aïrat en la
 persona d'un eufemista madri ben-
 que cantava amb tanta prou com
 un pot quan li trepitja la cira.
 Quan es barallaven, ~~hi~~ i es barall-
 ven molt més, ~~hi~~ llavors un "perre-
 tes" - el troven desobert per a
 poder accionar amb mes llibertat

* important exercise per se de la technique.
- en un homme d'exercices -

57

i ordenaven al cotxe que anés
donant voltes al ~~monument~~ mo-
nument del Doctor Robert.

7 el cotxe vingia rotar. 7 es anava
vinga exercitar-se i dir-se una
volta de paraules prouentes davant la
fantasia que, rient, encara li plac.
Després, quan ja havia cridat viviu
i v'havia dit al que jo, per exercici,
no que repetir, se'n anava a parar
tranquil·lament.

La plaza del Padró

La del Padró es una plaza humil, res.
gilla, d'artar per casa, pero d'artar per
casa com hi artan les dones netes, joves
i boniques que malgrat no viure en el
luxe fan gairebé luxosa la casa amb
la seva netedat, la seva joventut, la seva
alegria: no hi ha mobles d'artil, no hi
ha piano, ni salons de musica, ni
hall fortis, ni cambra de bany privada
tant fortisosa com el hall amb les
flors i salis - i cures - alquímies d'
arhinton o Guercain, pero hi ha un
puro amb flors al menjador i una taula
que dues vegades al dia es verteix el
mantell d'unas blanques tovalles; hi ha
un llit per a reposar - hi ha un treball feine;
hi ha un balconet que s'empunya de
fora i de set blanc i en apert balconet
una clavellina, una cinta - "ah qui
te cinta Sen t'ajuda" - una ah.

lairega i, tal vegada, la paria d' ^{II}
 un ocell de polre, atyre i serve arden-
 cing com tot el ocell de polre - verduners,
 pinsons, palassons, thurs, cardeneres -
 que comença a refilar així per aque-
 lla el dia.

Les cases de la plaça del Padrió - en
 refereixo a l'interior, al pis - artit
 repue que deuen ésser totes com la
 que en acabó de descriure. El artit re-
 pue perquè m'atraye el escripte me,
 mat m'arta el dir-ho, esser picito-
 piato que, sense necessitat de veure'ls,
 tant és imaginant-los, que es la mil-
 la manera de veure, podem descriure
 un camp, una platja, un interior,
 un home, una dona.

La plaça ha més el to i la forma
 d'apertes cases, d'aperts pirs habi-
 tats pels obrers catalans, tant cordials,
 tant putes, tant arrenyat.

Per obra i gracia del que hi viuen,
 la plaça del Padrió no te drama i

el seu poblador - obscuritat per l' III
influència del teatre, anem a escriu-
re: el seu dramatis personae - n' han
fet una plaça de rainer, de rainer d'
Fruiti Vilanova. y això es de remarcar
car tota aquest el tant blau, tant lli-
uissos de Barcelona i amb el taran-
nà obert i riader del barceloní el rai-
ner es pràcticament inexistent en el teatre
català i, en canvi, abunda en el cartel-
l. La majoria dels que a Catalunya
han escrit per al teatre foren i con-
uenien sempre molt formal que no sabien
viure o bé que si en sabien ho dissemi-
naren perquè creien que el viure es
una cosa tant impudica i protelera
com, per exemple, ensenyar el calco-
tet en públic. Ho, no: ells els podien
per escriure uns dramas carregats de
mitges - o tipus negres - i personatges com-
plicats i conflictius uns complicats que
els personatges, drama influenciats per Ro-
men, per Joënsferne Joënsen, ~~per~~ per

Hauptmann, per Strindberg, i amb IR
mit amb unes potes de Haastelink i
S'annunzio. Pequena mena de dea.
mes, però, es molt difícil escriure's com
cal quan s'autor ha de viure en un
clima tant benigne com el de Barce-
lona, anar a l'oficina, beure aigua
de canolletes i menjar trèll i diu-
menge. Si Eber i Hauptmann i
Strindberg haguessin menjat trèll
segur que en lloc d'escriure El es-
pectre, El teixidor de fàbrica i La revo-
luta futura haurien escrit sime-
smentals de l'últim Vilamón i cartes
arriches.

Què direm, doncs, que el autor cata-
lans, que un tant ravis, que han a-
près tant coses no s'han après un
de les més importants per a la salut
del cos i la de l'ànima: el viure. Car
quan es desocupanyaren del drama
d'idees - sense oblidant que sense idees
hom no pot escriure ni drama ni

comèdies, encara que cert autors
opininat contrari - i volgueren escriure
comèdies, et riure per tant foras
o tant proper, tant raputit o tant
fred, tant portis o pruxes que les co-
mèdies feien plorar mes que el dra-
ma d'idees. I això no pot dir que
el teatre català no compti amb dos
obres d'una força, d'una singularitat,
d'un tipus de lletres ben llances: Terra
baixa, El cor del poble, L'heroi, En
Fonçat o L'apunt del pec, L'entenda de
brides, La dama enamorada, Història
de dol, etc, etc. Un teatre que té
autors com Pitarrà, Albert Llanes, Gui-
mera, Ferrnànd Xolera, Adria Gual,
Pons i Pagès, Puig i Ferrer, Ruvitort, Pau-
ren Crehuet i tant d'altres que no
cabrien a la plaça del Parí, es un
teatre amb cara i ulls, un teatre
que es fa dir "sí, senyor" i en a tot
arreu... malgrat que hagi deixat
de veure aquest sense tant amable,

cada dia, com pertoca al rainer. VII

Es tracta d'una plaça tant alegre,
tant plena de vitalitat que sembla
que s'hagin trasplantada de la barria-
da de Gràcia. Possiblement, la ~~seua~~^{seua} ale-
gria li ve de la proximitat del Paral·lel,
des music halls i es teatres i es cafès
del Paral·lel sempre plens de gent dispo-
nuda a "fer-ne una", que tant pot exercir
un dinamisme a la font del gat com una
vaga revolucionaria de les que comencen
cremant tramvies i acaben amb una re-
pressió que palera es suble i cristianis-
sim sentiment de la gent d'orde.

Es una plaça de crisi, de cançó i, més
d'una vegada, de baralla. Però com el
sen penci tutelar, el rainer, vestit per
ella i com, intrinsecament, no intervi la
gent d'orde, la baralla sempre acaba bé.

Es una plaça per a que una noia crisi-
ca hi vegui flors al carrer matí.

I per a per, a la tarda, quan el
sol es mar de color de rovell d'ou per

mai, v'hi deteni el carretoner de
l'home del "mantecan telau!"

I per a pue hi hegi una parada de
cintries i melons, de cintries monstros-
sament grosses, de melons que nottes vepa-
des, com certa mena de politics, merten
carabaca.

I per a pue hi exolatin, a l'hora
d'alta del cap-at-tat, pleu de xiscles d'
oranes i perfum d'acacies florides, les
notes jois vibrants, joisament plenes d'
un pianet de manubri, que ex la muspi-
ca mes adient al raiet, la que hi en
com d'anell al dit.

La una placa per a pue es pue no po-
den baltar a les plaques mondanas hi
baltin les nits d'agost, temoloses d'estel.

La una placa per a pue un miungo
molt bon miungo i tintipista v'hi ena-
mori d'una veia plantadria molt bona
veia i bonica; i que hi hegi un boti-
guetot veth i ric - autspuer o drapaies -
que tambe esta enamorat de la plan-
xada i la cot rex at; i una veth

VI

tant característic - i tant difícil -
que es el rainer.

Pitarrà, altadill, albert Planes, Tòmas Pa-
dró, Enxeli Planes, sabien riure. Però no
cal fer-ne pare cabal, no cal donar-los
la mateixa importància car no eren reis
de l'ateneu, ni d'hiper de H. R. F., ni es-
cribien a la publicitat i a El Re Mèpe.
Plangem-los i no en parlem més. I tan-
quem aquest inici dient que Santiago
Rusinol - del qual restarà una gran
obra: L'auca del senyor Esteve - fou l'
últim escriptor català que sabí riure. En
moure Rusinol moria l'última rial-
la del teatre català.

Cal ara retornar a la plaça del Pa-
dró que, com hem dit, es de rainer, del
rainer que els comediantes catalans
no han sabut veure. Tot té així un
aire de rainer, autèntic i de veritat, sobretot
el de veritat. I la font, car com en totes les
places que s'entenen, n'hi ha una: u-
na font fumant, sense arpi testu-
de diumenge, sense pretensions i de

actualita, que pot esser cubana per
 a donar la nota exòtica, que treballi
 per d'altres puer; i un ball de carrer;
 i una baralla que sembli que s'ha
 d'acabar et non; i, esclar, un casa-
 ment at final - et de la plantadren
 i et linotipista, ja no cal dir-ho - per
 a que el public, que no vol mas de
 cap i exigix que el drama s'acabi
 sempre be, se'n pugui anar a dormir
 tranquil.

La placa del Padris te la prau i
 t'encis d'una placa de rainet.

La plaza del Padre

La plaza del Padre es una plaza
humil, sencilla, d'ortan per casa, per
d'ortan per casa ~~tot~~ com hi ortan
les bones netes, joves i boniques que mol-
tost no viuen en el lloc a fan paiceli-
tuxosa la casa amb la poca netedat,
la poca joventut, la poca atenció: Ho hi
ha moltes d'ortit, no hi ha un financ,
ni un roboter de mercader, ni un hath
fortu, ni una cambra de lany paiceli-
tant fortu a com el hath i amb tal
Hortu per al lany i robes - i carap-
alpinies de atkingon o Holinard,
Però hi ha un ~~menjador~~ ~~de~~
~~per, un dona de~~ ~~menjador~~ hi
hi viuent una tanta per a les tres
de menjar es coluic amb el mantell
d'unes blanques toatles; hi ha un
thit per a uposar-hi del tuchall
seixet; hi ha un latener que v'sen-
stena de tot i de el blau i un apuer

catò una clavellina, una ruca II
- "et pui te resta San d'ajuda" - un
atfalupa i, tal vegada, la paria d'un
pinga que comença a refitar així i que
aquella et dia. en referir a l'interior, a pès,

Les cases de la plaça del Partit no es
tenen repert^{or} deuen amb totes com aqueste
que es acaes de devinure. i la plaça
ha crescut i la forma d'apertes cases
d'aquest piny habitat per altres catalans,
tant indians, tant portuguesos, tant espanyols.

Per per obrir i pràctic del pue hi vivien,
la plaça del Partit no te drama i de
seu ^{pel·lícula} ~~les seves dramatitzacions~~ i han
fet una plaça de rainer, de rainer d'ip.
mitjà rainer. i així es de remarcar
com tota aquest et tant blau, tant ho.
minors de Barcelona i amb et tarannís
tant obert i iàllat, del barceloní et
rainer es paible inexistència en et teatre
català. la majoria dels autors drama-
tics catalans ~~no saben viure o deuen~~
~~que et viure~~ ^{ben} ~~uns sempre molt~~ ~~formals~~
formals que no saben viure o be que si

^{III}
en salien les dissimulant par une veine
que el rieur ne fa intell. lectuel et un
cora tant impudica i prothera com,
per exemple, enmyre el cabotet se
publie. La majoria des autres drama-
~~tiques~~ Ho, no: els es potien
fer uns dramas plens de mite - o sigui
negres - amb permatres complicats i
conflictes mes complicats que el permat.
fet, drama influenciats per flosse,
per flosse fonsseme flosse. per Haupt-
man, per Hindberg, i amant amb
ofis. Aquesta mena de dramas, però, es
molt difícil escriure's amb cal plan
d'autor ha d'apar a l'oficina, ha
de beure aigua de Canadetes i menjar
tortell al dinar. Li flosse i Haupt-
man i Hindberg traguetten men-
sat tortell que per au thor d'a-
crine te expectes, te tencidre de flosse
i la senyora flosse hancien escrit
saint a estil des d'hincit vilans.

en a Barcelona. Carles Arniches II
a Madrid.

Quedem, doncs, que el altre català,
tant, que un tant raït, que han a-
près tant coses, no han après de
viure. Car quan es desenvolupaven
els seus d'idees i volueren es-
cure comedijs de viure per tant forçat,
tant per caputit, tant esquit, que les
comedijs fien pler mes que el drama
d'idees. I això no vol pas dir que el tea-
tre català no compti amb drama i com-
edies d'una forma, d'una simplicitat,
d'un to dignes de totes les llengües. Un
teatre que té autors com Vitarro, Albert
Llanos, Guimerà, Gual, ¹⁸⁹⁴ ¹⁸⁹⁵ ¹⁸⁹⁶ ¹⁸⁹⁷ ¹⁸⁹⁸ ¹⁸⁹⁹ ¹⁹⁰⁰ ¹⁹⁰¹ ¹⁹⁰² ¹⁹⁰³ ¹⁹⁰⁴ ¹⁹⁰⁵ ¹⁹⁰⁶ ¹⁹⁰⁷ ¹⁹⁰⁸ ¹⁹⁰⁹ ¹⁹¹⁰ ¹⁹¹¹ ¹⁹¹² ¹⁹¹³ ¹⁹¹⁴ ¹⁹¹⁵ ¹⁹¹⁶ ¹⁹¹⁷ ¹⁹¹⁸ ¹⁹¹⁹ ¹⁹²⁰ ¹⁹²¹ ¹⁹²² ¹⁹²³ ¹⁹²⁴ ¹⁹²⁵ ¹⁹²⁶ ¹⁹²⁷ ¹⁹²⁸ ¹⁹²⁹ ¹⁹³⁰ ¹⁹³¹ ¹⁹³² ¹⁹³³ ¹⁹³⁴ ¹⁹³⁵ ¹⁹³⁶ ¹⁹³⁷ ¹⁹³⁸ ¹⁹³⁹ ¹⁹⁴⁰ ¹⁹⁴¹ ¹⁹⁴² ¹⁹⁴³ ¹⁹⁴⁴ ¹⁹⁴⁵ ¹⁹⁴⁶ ¹⁹⁴⁷ ¹⁹⁴⁸ ¹⁹⁴⁹ ¹⁹⁵⁰ ¹⁹⁵¹ ¹⁹⁵² ¹⁹⁵³ ¹⁹⁵⁴ ¹⁹⁵⁵ ¹⁹⁵⁶ ¹⁹⁵⁷ ¹⁹⁵⁸ ¹⁹⁵⁹ ¹⁹⁶⁰ ¹⁹⁶¹ ¹⁹⁶² ¹⁹⁶³ ¹⁹⁶⁴ ¹⁹⁶⁵ ¹⁹⁶⁶ ¹⁹⁶⁷ ¹⁹⁶⁸ ¹⁹⁶⁹ ¹⁹⁷⁰ ¹⁹⁷¹ ¹⁹⁷² ¹⁹⁷³ ¹⁹⁷⁴ ¹⁹⁷⁵ ¹⁹⁷⁶ ¹⁹⁷⁷ ¹⁹⁷⁸ ¹⁹⁷⁹ ¹⁹⁸⁰ ¹⁹⁸¹ ¹⁹⁸² ¹⁹⁸³ ¹⁹⁸⁴ ¹⁹⁸⁵ ¹⁹⁸⁶ ¹⁹⁸⁷ ¹⁹⁸⁸ ¹⁹⁸⁹ ¹⁹⁹⁰ ¹⁹⁹¹ ¹⁹⁹² ¹⁹⁹³ ¹⁹⁹⁴ ¹⁹⁹⁵ ¹⁹⁹⁶ ¹⁹⁹⁷ ¹⁹⁹⁸ ¹⁹⁹⁹ ²⁰⁰⁰ ²⁰⁰¹ ²⁰⁰² ²⁰⁰³ ²⁰⁰⁴ ²⁰⁰⁵ ²⁰⁰⁶ ²⁰⁰⁷ ²⁰⁰⁸ ²⁰⁰⁹ ²⁰¹⁰ ²⁰¹¹ ²⁰¹² ²⁰¹³ ²⁰¹⁴ ²⁰¹⁵ ²⁰¹⁶ ²⁰¹⁷ ²⁰¹⁸ ²⁰¹⁹ ²⁰²⁰ ²⁰²¹ ²⁰²² ²⁰²³ ²⁰²⁴ ²⁰²⁵ ²⁰²⁶ ²⁰²⁷ ²⁰²⁸ ²⁰²⁹ ²⁰³⁰ ²⁰³¹ ²⁰³² ²⁰³³ ²⁰³⁴ ²⁰³⁵ ²⁰³⁶ ²⁰³⁷ ²⁰³⁸ ²⁰³⁹ ²⁰⁴⁰ ²⁰⁴¹ ²⁰⁴² ²⁰⁴³ ²⁰⁴⁴ ²⁰⁴⁵ ²⁰⁴⁶ ²⁰⁴⁷ ²⁰⁴⁸ ²⁰⁴⁹ ²⁰⁵⁰ ²⁰⁵¹ ²⁰⁵² ²⁰⁵³ ²⁰⁵⁴ ²⁰⁵⁵ ²⁰⁵⁶ ²⁰⁵⁷ ²⁰⁵⁸ ²⁰⁵⁹ ²⁰⁶⁰ ²⁰⁶¹ ²⁰⁶² ²⁰⁶³ ²⁰⁶⁴ ²⁰⁶⁵ ²⁰⁶⁶ ²⁰⁶⁷ ²⁰⁶⁸ ²⁰⁶⁹ ²⁰⁷⁰ ²⁰⁷¹ ²⁰⁷² ²⁰⁷³ ²⁰⁷⁴ ²⁰⁷⁵ ²⁰⁷⁶ ²⁰⁷⁷ ²⁰⁷⁸ ²⁰⁷⁹ ²⁰⁸⁰ ²⁰⁸¹ ²⁰⁸² ²⁰⁸³ ²⁰⁸⁴ ²⁰⁸⁵ ²⁰⁸⁶ ²⁰⁸⁷ ²⁰⁸⁸ ²⁰⁸⁹ ²⁰⁹⁰ ²⁰⁹¹ ²⁰⁹² ²⁰⁹³ ²⁰⁹⁴ ²⁰⁹⁵ ²⁰⁹⁶ ²⁰⁹⁷ ²⁰⁹⁸ ²⁰⁹⁹ ²¹⁰⁰ ²¹⁰¹ ²¹⁰² ²¹⁰³ ²¹⁰⁴ ²¹⁰⁵ ²¹⁰⁶ ²¹⁰⁷ ²¹⁰⁸ ²¹⁰⁹ ²¹¹⁰ ²¹¹¹ ²¹¹² ²¹¹³ ²¹¹⁴ ²¹¹⁵ ²¹¹⁶ ²¹¹⁷ ²¹¹⁸ ²¹¹⁹ ²¹²⁰ ²¹²¹ ²¹²² ²¹²³ ²¹²⁴ ²¹²⁵ ²¹²⁶ ²¹²⁷ ²¹²⁸ ²¹²⁹ ²¹³⁰ ²¹³¹ ²¹³² ²¹³³ ²¹³⁴ ²¹³⁵ ²¹³⁶ ²¹³⁷ ²¹³⁸ ²¹³⁹ ²¹⁴⁰ ²¹⁴¹ ²¹⁴² ²¹⁴³ ²¹⁴⁴ ²¹⁴⁵ ²¹⁴⁶ ²¹⁴⁷ ²¹⁴⁸ ²¹⁴⁹ ²¹⁵⁰ ²¹⁵¹ ²¹⁵² ²¹⁵³ ²¹⁵⁴ ²¹⁵⁵ ²¹⁵⁶ ²¹⁵⁷ ²¹⁵⁸ ²¹⁵⁹ ²¹⁶⁰ ²¹⁶¹ ²¹⁶² ²¹⁶³ ²¹⁶⁴ ²¹⁶⁵ ²¹⁶⁶ ²¹⁶⁷ ²¹⁶⁸ ²¹⁶⁹ ²¹⁷⁰ ²¹⁷¹ ²¹⁷² ²¹⁷³ ²¹⁷⁴ ²¹⁷⁵ ²¹⁷⁶ ²¹⁷⁷ ²¹⁷⁸ ²¹⁷⁹ ²¹⁸⁰ ²¹⁸¹ ²¹⁸² ²¹⁸³ ²¹⁸⁴ ²¹⁸⁵ ²¹⁸⁶ ²¹⁸⁷ ²¹⁸⁸ ²¹⁸⁹ ²¹⁹⁰ ²¹⁹¹ ²¹⁹² ²¹⁹³ ²¹⁹⁴ ²¹⁹⁵ ²¹⁹⁶ ²¹⁹⁷ ²¹⁹⁸ ²¹⁹⁹ ²²⁰⁰ ²²⁰¹ ²²⁰² ²²⁰³ ²²⁰⁴ ²²⁰⁵ ²²⁰⁶ ²²⁰⁷ ²²⁰⁸ ²²⁰⁹ ²²¹⁰ ²²¹¹ ²²¹² ²²¹³ ²²¹⁴ ²²¹⁵ ²²¹⁶ ²²¹⁷ ²²¹⁸ ²²¹⁹ ²²²⁰ ²²²¹ ²²²² ²²²³ ²²²⁴ ²²²⁵ ²²²⁶ ²²²⁷ ²²²⁸ ²²²⁹ ²²³⁰ ²²³¹ ²²³² ²²³³ ²²³⁴ ²²³⁵ ²²³⁶ ²²³⁷ ²²³⁸ ²²³⁹ ²²⁴⁰ ²²⁴¹ ²²⁴² ²²⁴³ ²²⁴⁴ ²²⁴⁵ ²²⁴⁶ ²²⁴⁷ ²²⁴⁸ ²²⁴⁹ ²²⁵⁰ ²²⁵¹ ²²⁵² ²²⁵³ ²²⁵⁴ ²²⁵⁵ ²²⁵⁶ ²²⁵⁷ ²²⁵⁸ ²²⁵⁹ ²²⁶⁰ ²²⁶¹ ²²⁶² ²²⁶³ ²²⁶⁴ ²²⁶⁵ ²²⁶⁶ ²²⁶⁷ ²²⁶⁸ ²²⁶⁹ ²²⁷⁰ ²²⁷¹ ²²⁷² ²²⁷³ ²²⁷⁴ ²²⁷⁵ ²²⁷⁶ ²²⁷⁷ ²²⁷⁸ ²²⁷⁹ ²²⁸⁰ ²²⁸¹ ²²⁸² ²²⁸³ ²²⁸⁴ ²²⁸⁵ ²²⁸⁶ ²²⁸⁷ ²²⁸⁸ ²²⁸⁹ ²²⁹⁰ ²²⁹¹ ²²⁹² ²²⁹³ ²²⁹⁴ ²²⁹⁵ ²²⁹⁶ ²²⁹⁷ ²²⁹⁸ ²²⁹⁹ ²³⁰⁰ ²³⁰¹ ²³⁰² ²³⁰³ ²³⁰⁴ ²³⁰⁵ ²³⁰⁶ ²³⁰⁷ ²³⁰⁸ ²³⁰⁹ ²³¹⁰ ²³¹¹ ²³¹² ²³¹³ ²³¹⁴ ²³¹⁵ ²³¹⁶ ²³¹⁷ ²³¹⁸ ²³¹⁹ ²³²⁰ ²³²¹ ²³²² ²³²³ ²³²⁴ ²³²⁵ ²³²⁶ ²³²⁷ ²³²⁸ ²³²⁹ ²³³⁰ ²³³¹ ²³³² ²³³³ ²³³⁴ ²³³⁵ ²³³⁶ ²³³⁷ ²³³⁸ ²³³⁹ ²³⁴⁰ ²³⁴¹ ²³⁴² ²³⁴³ ²³⁴⁴ ²³⁴⁵ ²³⁴⁶ ²³⁴⁷ ²³⁴⁸ ²³⁴⁹ ²³⁵⁰ ²³⁵¹ ²³⁵² ²³⁵³ ²³⁵⁴ ²³⁵⁵ ²³⁵⁶ ²³⁵⁷ ²³⁵⁸ ²³⁵⁹ ²³⁶⁰ ²³⁶¹ ²³⁶² ²³⁶³ ²³⁶⁴ ²³⁶⁵ ²³⁶⁶ ²³⁶⁷ ²³⁶⁸ ²³⁶⁹ ²³⁷⁰ ²³⁷¹ ²³⁷² ²³⁷³ ²³⁷⁴ ²³⁷⁵ ²³⁷⁶ ²³⁷⁷ ²³⁷⁸ ²³⁷⁹ ²³⁸⁰ ²³⁸¹ ²³⁸² ²³⁸³ ²³⁸⁴ ²³⁸⁵ ²³⁸⁶ ²³⁸⁷ ²³⁸⁸ ²³⁸⁹ ²³⁹⁰ ²³⁹¹ ²³⁹² ²³⁹³ ²³⁹⁴ ²³⁹⁵ ²³⁹⁶ ²³⁹⁷ ²³⁹⁸ ²³⁹⁹ ²⁴⁰⁰ ²⁴⁰¹ ²⁴⁰² ²⁴⁰³ ²⁴⁰⁴ ²⁴⁰⁵ ²⁴⁰⁶ ²⁴⁰⁷ ²⁴⁰⁸ ²⁴⁰⁹ ²⁴¹⁰ ²⁴¹¹ ²⁴¹² ²⁴¹³ ²⁴¹⁴ ²⁴¹⁵ ²⁴¹⁶ ²⁴¹⁷ ²⁴¹⁸ ²⁴¹⁹ ²⁴²⁰ ²⁴²¹ ²⁴²² ²⁴²³ ²⁴²⁴ ²⁴²⁵ ²⁴²⁶ ²⁴²⁷ ²⁴²⁸ ²⁴²⁹ ²⁴³⁰ ²⁴³¹ ²⁴³² ²⁴³³ ²⁴³⁴ ²⁴³⁵ ²⁴³⁶ ²⁴³⁷ ²⁴³⁸ ²⁴³⁹ ²⁴⁴⁰ ²⁴⁴¹ ²⁴⁴² ²⁴⁴³ ²⁴⁴⁴ ²⁴⁴⁵ ²⁴⁴⁶ ²⁴⁴⁷ ²⁴⁴⁸ ²⁴⁴⁹ ²⁴⁵⁰ ²⁴⁵¹ ²⁴⁵² ²⁴⁵³ ²⁴⁵⁴ ²⁴⁵⁵ ²⁴⁵⁶ ²⁴⁵⁷ ²⁴⁵⁸ ²⁴⁵⁹ ²⁴⁶⁰ ²⁴⁶¹ ²⁴⁶² ²⁴⁶³ ²⁴⁶⁴ ²⁴⁶⁵ ²⁴⁶⁶ ²⁴⁶⁷ ²⁴⁶⁸ ²⁴⁶⁹ ²⁴⁷⁰ ²⁴⁷¹ ²⁴⁷² ²⁴⁷³ ²⁴⁷⁴ ²⁴⁷⁵ ²⁴⁷⁶ ²⁴⁷⁷ ²⁴⁷⁸ ²⁴⁷⁹ ²⁴⁸⁰ ²⁴⁸¹ ²⁴⁸² ²⁴⁸³ ²⁴⁸⁴ ²⁴⁸⁵ ²⁴⁸⁶ ²⁴⁸⁷ ²⁴⁸⁸ ²⁴⁸⁹ ²⁴⁹⁰ ²⁴⁹¹ ²⁴⁹² ²⁴⁹³ ²⁴⁹⁴ ²⁴⁹⁵ ²⁴⁹⁶ ²⁴⁹⁷ ²⁴⁹⁸ ²⁴⁹⁹ ²⁵⁰⁰ ²⁵⁰¹ ²⁵⁰² ²⁵⁰³ ²⁵⁰⁴ ²⁵⁰⁵ ²⁵⁰⁶ ²⁵⁰⁷ ²⁵⁰⁸ ²⁵⁰⁹ ²⁵¹⁰ ²⁵¹¹ ²⁵¹² ²⁵¹³ ²⁵¹⁴ ²⁵¹⁵ ²⁵¹⁶ ²⁵¹⁷ ²⁵¹⁸ ²⁵¹⁹ ²⁵²⁰ ²⁵²¹ ²⁵²² ²⁵²³ ²⁵²⁴ ²⁵²⁵ ²⁵²⁶ ²⁵²⁷ ²⁵²⁸ ²⁵²⁹ ²⁵³⁰ ²⁵³¹ ²⁵³² ²⁵³³ ²⁵³⁴ ²⁵³⁵ ²⁵³⁶ ²⁵³⁷ ²⁵³⁸ ²⁵³⁹ ²⁵⁴⁰ ²⁵⁴¹ ²⁵⁴² ²⁵⁴³ ²⁵⁴⁴ ²⁵⁴⁵ ²⁵⁴⁶ ²⁵⁴⁷ ²⁵⁴⁸ ²⁵⁴⁹ ²⁵⁵⁰ ²⁵⁵¹ ²⁵⁵² ²⁵⁵³ ²⁵⁵⁴ ²⁵⁵⁵ ²⁵⁵⁶ ²⁵⁵⁷ ²⁵⁵⁸ ²⁵⁵⁹ ²⁵⁶⁰ ²⁵⁶¹ ²⁵⁶² ²⁵⁶³ ²⁵⁶⁴ ²⁵⁶⁵ ²⁵⁶⁶ ²⁵⁶⁷ ²⁵⁶⁸ ²⁵⁶⁹ ²⁵⁷⁰ ²⁵⁷¹ ²⁵⁷² ²⁵⁷³ ²⁵⁷⁴ ²⁵⁷⁵ ²⁵⁷⁶ ²⁵⁷⁷ ²⁵⁷⁸ ²⁵⁷⁹ ²⁵⁸⁰ ²⁵⁸¹ ²⁵⁸² ²⁵⁸³ ²⁵⁸⁴ ²⁵⁸⁵ ²⁵⁸⁶ ²⁵⁸⁷ ²⁵⁸⁸ ²⁵⁸⁹ ²⁵⁹⁰ ²⁵⁹¹ ²⁵⁹² ²⁵⁹³ ²⁵⁹⁴ ²⁵⁹⁵ ²⁵⁹⁶ ²⁵⁹⁷ ²⁵⁹⁸ ²⁵⁹⁹ ²⁶⁰⁰ ²⁶⁰¹ ²⁶⁰² ²⁶⁰³ ²⁶⁰⁴ ²⁶⁰⁵ ²⁶⁰⁶ ²⁶⁰⁷ ²⁶⁰⁸ ²⁶⁰⁹ ²⁶¹⁰ ²⁶¹¹ ²⁶¹² ²⁶¹³ ²⁶¹⁴ ²⁶¹⁵ ²⁶¹⁶ ²⁶¹⁷ ²⁶¹⁸ ²⁶¹⁹ ²⁶²⁰ ²⁶²¹ ²⁶²² ²⁶²³ ²⁶²⁴ ²⁶²⁵ ²⁶²⁶ ²⁶²⁷ ²⁶²⁸ ²⁶²⁹ ²⁶³⁰ ²⁶³¹ ²⁶³² ²⁶³³ ²⁶³⁴ ²⁶³⁵ ²⁶³⁶ ²⁶³⁷ ²⁶³⁸ ²⁶³⁹ ²⁶⁴⁰ ²⁶⁴¹ ²⁶⁴² ²⁶⁴³ ²⁶⁴⁴ ²⁶⁴⁵ ²⁶⁴⁶ ²⁶⁴⁷ ²⁶⁴⁸ ²⁶⁴⁹ ²⁶⁵⁰ ²⁶⁵¹ ²⁶⁵² ²⁶⁵³ ²⁶⁵⁴ ²⁶⁵⁵ ²⁶⁵⁶ ²⁶⁵⁷ ²⁶⁵⁸ ²⁶⁵⁹ ²⁶⁶⁰ ²⁶⁶¹ ²⁶⁶² ²⁶⁶³ ²⁶⁶⁴ ²⁶⁶⁵ ²⁶⁶⁶ ²⁶⁶⁷ ²⁶⁶⁸ ²⁶⁶⁹ ²⁶⁷⁰ ²⁶⁷¹ ²⁶⁷² ²⁶⁷³ ²⁶⁷⁴ ²⁶⁷⁵ ²⁶⁷⁶ ²⁶⁷⁷ ²⁶⁷⁸ ²⁶⁷⁹ ²⁶⁸⁰ ²⁶⁸¹ ²⁶⁸² ²⁶⁸³ ²⁶⁸⁴ ²⁶⁸⁵ ²⁶⁸⁶ ²⁶⁸⁷ ²⁶⁸⁸ ²⁶⁸⁹ ²⁶⁹⁰ ²⁶⁹¹ ²⁶⁹² ²⁶⁹³ ²⁶⁹⁴ ²⁶⁹⁵ ²⁶⁹⁶ ²⁶⁹⁷ ²⁶⁹⁸ ²⁶⁹⁹ ²⁷⁰⁰ ²⁷⁰¹ ²⁷⁰² ²⁷⁰³ ²⁷⁰⁴ ²⁷⁰⁵ ²⁷⁰⁶ ²⁷⁰⁷ ²⁷⁰⁸ ²⁷⁰⁹ ²⁷¹⁰ ²⁷¹¹ ²⁷¹² ²⁷¹³ ²⁷¹⁴ ²⁷¹⁵ ²⁷¹⁶ ²⁷¹⁷ ²⁷¹⁸ ²⁷¹⁹ ²⁷²⁰ ²⁷²¹ ²⁷²² ²⁷²³ ²⁷²⁴ ²⁷²⁵ ²⁷²⁶ ²⁷²⁷ ²⁷²⁸ ²⁷²⁹ ²⁷³⁰ ²⁷³¹ ²⁷³² ²⁷³³ ²⁷³⁴ ²⁷³⁵ ²⁷³⁶ ²⁷³⁷ ²⁷³⁸ ²⁷³⁹ ²⁷⁴⁰ ²⁷⁴¹ ²⁷⁴² ²⁷⁴³ ²⁷⁴⁴ ²⁷⁴⁵ ²⁷⁴⁶ ²⁷⁴⁷ ²⁷⁴⁸ ²⁷⁴⁹ ²⁷⁵⁰ ²⁷⁵¹ ²⁷⁵² ²⁷⁵³ ²⁷⁵⁴ ²⁷⁵⁵ ²⁷⁵⁶ ²⁷⁵⁷ ²⁷⁵⁸ ²⁷⁵⁹ ²⁷⁶⁰ ²⁷⁶¹ ²⁷⁶² ²⁷⁶³ ²⁷⁶⁴ ²⁷⁶⁵ ²⁷⁶⁶ ²⁷⁶⁷ ²⁷⁶⁸ ²⁷⁶⁹ ²⁷⁷⁰ ²⁷⁷¹ ²⁷⁷² ²⁷⁷³ ²⁷⁷⁴ ²⁷⁷⁵ ²⁷⁷⁶ ²⁷⁷⁷ ²⁷⁷⁸ ²⁷⁷⁹ ²⁷⁸⁰ ²⁷⁸¹ ²⁷⁸² ²⁷⁸³ ²⁷⁸⁴ ²⁷⁸⁵ ²⁷⁸⁶ ²⁷⁸⁷ ²⁷⁸⁸ ²⁷⁸⁹ ²⁷⁹⁰ ²⁷⁹¹ ²⁷⁹² ²⁷⁹³ ²⁷⁹⁴ ²⁷⁹⁵ ²⁷⁹⁶ ²⁷⁹⁷ ²⁷⁹⁸ ²⁷⁹⁹ ²⁸⁰⁰ ²⁸⁰¹ ²⁸⁰² ²⁸⁰³ ²⁸⁰⁴ ²⁸⁰⁵ ²⁸⁰⁶ ²⁸⁰⁷ ²⁸⁰⁸ ²⁸⁰⁹ ²⁸¹⁰ ²⁸¹¹ ²⁸¹² ²⁸¹³ ²⁸¹⁴ ²⁸¹⁵ ²⁸¹⁶ ²⁸¹⁷ ²⁸¹⁸ ²⁸¹⁹ ²⁸²⁰ ²⁸²¹ ²⁸²² ²⁸²³ ²⁸²⁴ ²⁸²⁵ ²⁸²⁶ ²⁸²⁷ ²⁸²⁸ ²⁸²⁹ ²⁸³⁰ ²⁸³¹ ²⁸³² ²⁸³³ ²⁸³⁴ ²⁸³⁵ ²⁸³⁶ ²⁸³⁷ ²⁸³⁸ ²⁸³⁹ ²⁸⁴⁰ ²⁸⁴¹ ²⁸⁴² ²⁸⁴³ ²⁸⁴⁴ ²⁸⁴⁵ ²⁸⁴⁶ ²⁸⁴⁷ ²⁸⁴⁸ ²⁸⁴⁹ ²⁸⁵⁰ ²⁸⁵¹ ²⁸⁵² ²⁸⁵³ ²⁸⁵⁴ ²⁸⁵⁵ ²⁸⁵⁶ ²⁸⁵⁷ ²⁸⁵⁸ ²⁸⁵⁹ ²⁸⁶⁰ ²⁸⁶¹ ²⁸⁶² ²⁸⁶³ ²⁸⁶⁴ ²⁸⁶⁵ ²⁸⁶⁶ ²⁸⁶⁷ ²⁸⁶⁸ ²⁸⁶⁹ ²⁸⁷⁰ ²⁸⁷¹ ²⁸⁷² ²⁸⁷³ ²⁸⁷⁴ ²⁸⁷⁵ ²⁸⁷⁶ ²⁸⁷⁷ ²⁸⁷⁸ ²⁸⁷⁹ ²⁸⁸⁰ ²⁸⁸¹ ²⁸⁸² ²⁸⁸³ ²⁸⁸⁴ ²⁸⁸⁵ ²⁸⁸⁶ ²⁸⁸⁷ ²⁸⁸⁸ ²⁸⁸⁹ ²⁸⁹⁰ ²⁸⁹¹ ²⁸⁹² ²⁸⁹³ ²⁸⁹⁴ ²⁸⁹⁵ ²⁸⁹⁶ ²⁸⁹⁷ ²⁸⁹⁸ ²⁸⁹⁹ ²⁹⁰⁰ ²⁹⁰¹ ²⁹⁰² ²⁹⁰³ ²⁹⁰⁴ ²⁹⁰⁵ ²⁹⁰⁶ ²⁹⁰⁷ ²⁹⁰⁸ ²⁹⁰⁹ ²⁹¹⁰ ²⁹¹¹ ²⁹¹² ²⁹¹³ ²⁹¹⁴ ²⁹¹⁵ ²⁹¹⁶ ²⁹¹⁷ ²⁹¹⁸ ²⁹¹⁹ ²⁹²⁰ ²⁹²¹ ²⁹²² ²⁹²³ ²⁹²⁴ ²⁹²⁵ ²⁹²⁶ ²⁹²⁷ ²⁹²⁸ ²⁹²⁹ ²⁹³⁰ ²⁹³¹ ²⁹³² ²⁹³³ ²⁹³⁴ ²⁹³⁵ ²⁹³⁶ ²⁹³⁷ ²⁹³⁸ ²⁹³⁹ ²⁹⁴⁰ ²⁹⁴¹ ²⁹⁴² ²⁹⁴³ ²⁹⁴⁴ ²⁹⁴⁵ ²⁹⁴⁶ ²⁹⁴⁷ ²⁹⁴⁸ ²⁹⁴⁹ ²⁹⁵⁰ ²⁹⁵¹ ²⁹⁵² ²⁹⁵³ ²⁹⁵⁴ ²⁹⁵⁵ ²⁹⁵⁶ ²⁹⁵⁷ ²⁹⁵⁸ ²⁹⁵⁹ ²⁹⁶⁰ ²⁹⁶¹ ²⁹⁶² ²⁹⁶³ ²⁹⁶⁴ ²⁹⁶⁵ ²⁹⁶⁶ ²⁹⁶⁷ ²⁹⁶⁸ ²⁹⁶⁹ ²⁹⁷⁰ ²⁹⁷¹ ²⁹⁷² ²⁹⁷³ ²⁹⁷⁴ ²⁹⁷⁵ ²⁹⁷⁶ ²⁹⁷⁷ ²⁹⁷⁸ ²⁹⁷⁹ ²⁹⁸⁰ ²⁹⁸¹ ²⁹⁸² ²⁹⁸³ ²⁹⁸⁴ ²⁹⁸⁵ ²⁹⁸⁶ ²⁹⁸⁷ ²⁹⁸⁸ ²⁹⁸⁹ ²⁹⁹⁰ ²⁹⁹¹ ²⁹⁹² ²⁹⁹³ ²⁹⁹⁴ ²⁹⁹⁵ ²⁹⁹⁶ ²⁹⁹⁷ ²⁹⁹⁸ ²⁹⁹⁹ ³⁰⁰⁰ ³⁰⁰¹ ³⁰⁰² ³⁰⁰³ ³⁰⁰⁴ ³⁰⁰⁵ ³⁰⁰⁶ ³⁰⁰⁷ ³⁰⁰⁸ ³⁰⁰⁹ ³⁰¹⁰ ³⁰¹¹ ³⁰¹² ³⁰¹³ ³⁰¹⁴ ³⁰¹⁵ ³⁰¹⁶ ³⁰¹⁷ ³⁰¹⁸ ³⁰¹⁹ ³⁰²⁰ ³⁰²¹ ³⁰²² ³⁰²³ ³⁰²⁴ ³⁰²⁵ ³⁰²⁶ ³⁰²⁷ ³⁰²⁸ ³⁰²⁹ ³⁰³⁰ ³⁰³¹ ³⁰³² ³⁰³³ ³⁰³⁴ ³⁰³⁵ ³⁰³⁶ ³⁰³⁷ ³⁰³⁸ ³⁰³⁹ ³⁰⁴⁰ ³⁰⁴¹ ³⁰⁴² ³⁰⁴³ ³⁰⁴⁴ ³⁰⁴⁵ ³⁰⁴⁶ ³⁰⁴⁷ ³⁰⁴⁸ ³⁰⁴⁹ ³⁰⁵⁰ ³⁰⁵¹ ³⁰⁵² ³⁰⁵³ ³⁰⁵⁴ ³⁰⁵⁵ ³⁰⁵⁶ ³⁰⁵⁷ ³⁰⁵⁸ ³⁰⁵⁹ ³⁰⁶⁰ ³⁰⁶¹ ³⁰⁶² ³⁰⁶³ ³⁰⁶⁴ ³⁰⁶⁵ ³⁰⁶⁶ ³⁰⁶⁷ ³⁰⁶⁸ ³⁰⁶⁹ ³⁰⁷⁰ ³⁰⁷¹ ³⁰⁷² ³⁰⁷³ ³⁰⁷⁴ ³⁰⁷⁵ ³⁰⁷⁶ ³⁰⁷⁷ ³⁰⁷⁸ ³⁰⁷⁹ ³⁰⁸⁰ ³⁰⁸¹ ³⁰⁸² ³⁰⁸³ ³⁰⁸⁴ ³⁰⁸⁵ ³⁰⁸⁶ ³⁰⁸⁷ ³⁰⁸⁸ ³⁰⁸⁹ ³⁰⁹⁰ ³⁰⁹¹ ³⁰⁹² ³⁰⁹³ ³⁰⁹⁴ ³⁰⁹⁵ ³⁰⁹⁶ ³⁰⁹⁷ ³⁰⁹⁸ ³⁰⁹⁹ ³¹⁰⁰ ³¹⁰¹ ³¹⁰² ³¹⁰³ ³¹⁰⁴ <

II

Pados, Lupoli & Lany, cabien rine. Pero
no cab fer-ne massa cabat per car no esen
sols de l'atenuen, ni heien la H. M. T. ni
exhibien a "La Publicitat" i a "El No Hebre".
Planyem - los i no en parlem mas. y tan-
y uam apert inici dient que tantio.
Rusioth - des puat restara una gran
obra: l'aven del reyna Ebre - per d'ist.
tim excripta catala per rari rine. ^{en} amb
serir Rusioth unia d'uttim iatha
del teatre catala.

Cat ara retornar a la plac del Pa-
dos que, com hem dit, es una plac de
sainet, del sainet que el comediofoss
no han sabut veure. Tot hi ac' ^{un} aie
sainete, a l'ue d'estructura i al des.
~~cat~~ - en triangle - i al decorat, y la font,
^{com, una en tota la plac per. y s'entien hi ha una font}
una font humil i ~~de~~ sense pretensio
i d'otar per casa. com la plac.

La una plac tant apleu, tant plena
de vitalitat y ne sembla que d'heien
resplandida de la larrada de fasia.
Possiblement, la ser apleu ti ve de
la proximitat del Paratol, del mu-
re hab i al teatre i al cafet del Pa-

calat sempre plus de pent dispose. VI
da a "fer-ne una", que tant pot arreu
un dinar a la font del fat com una
vaga revolucionaria de les pue comen-
cen cremant tramies i acaben amb un
regresis que passa per el nobles i cristia-
nisme sentiment de la pent d'orde.

Es una plaga de crit, de canço i, mes
d'una vegada de carath. Per com el
seu pami tutelar, el rainer, vestia per ell,
~~la caratha sempre acaba be i com, int-~~
sament, no intervi la pent d'orde, la
caratha sempre acaba be.

Es una plaga per a pue una veia comi.
en hi venqui flis al mati.

I per a pue a la tarda, quate el vol
er me de vol de vol d'ore pue mai, i
hi deturi el carretonat de l'home del
"mantecao helao!"

I per a pue hi ha i una parada
de cintre i melons, de melons pue a
vegades, com molts politics, merta
carabafa.

I per a pue hi excitin, a l'home

stolen det cap al tect des notes
atepres, vibrant d'un pianet de man-
bré, q la musica det quat ex la mes
artisans et saines, la pue t'en con-
t'aueth al dit.

La una plaja per a pue el pue no
poden lathai a les platges muntanes
hi lathin les mit d'agost, tremoloses
d'orteg.

La una plaja per a pue un muniyo
molt bon muniyo i tirotipista i hi es-
mori d'un vin ^{il muniyo} plantat en
molt bon vin; i pue hi hagi un
cotipierot velt i ve que ~~colleu la~~
- adreper o drapaie - pue tauré coti-
enauant de la plantat; i una
vetta atcabota, pue pot esser en un
per a sonar en la nota exòtica, pue
treballi per t'adreper; i un bath de
carrer; i una caratta pue rembli pue
i'han d'acabar et un; i, ex clat,
un carament per al final per a pue
~~et public se'n pape~~ - et de la plan-

x adon i el linotipista, ja no cal VIII
dic-ho - per a que el public, no pue
no cot mas de cap i exigeix que el den-
me i acabin sempre, be se'n puguin a-
mar la darrera tranquilitat.

La plana del Partit de la prouca i d'en-
cis d'un plaça de rainer.

Gràcia

La barriada de Gràcia, que abans fou
vita amb tots els establiments, amb totes les activi-
tats, avui és un carrer. En té d'altres, a
clar, molts d'altres, car Gràcia és gran, per-
ò que li dona categoria i prestigi és un
sol carrer: el de Talmon. Hi ha pocs anco-
ra, com abans, en dir el carrer Gran de
Gràcia, tal vegada perquè a la part hi es-
ta d'avesar-se als nous nous. La feina de
canviar el nom dels carrers és moltes vegades
una feina inútil car els ciutadans s'aper-
cen als antics: per aspecte de rutina i, mol-
tes vegades, per aspecte de rebuïda. Avui a
Barcelona han canviat els noms de molts
carrers, però el barceloní segueix en am-
bant els antics: la Laietana, la Diagonal,
la Gran Via, el carrer de Talmon...

El de Talmon, doncs, és l'antic car-
rer Gran de Gràcia. I la part s'averuina
sense massa esforç al nou nom perquè es
tracta d'un nom d'euro i eufònic de fa-
cil recordar. Segueix que avui l'argument
carrer deu haver estat batejat d'altre
manera... però segueix que els barce-

l'oning i sh' praciency en deuen repue II
tient career de salueron.

Pequent career es prau i, whistot, Mary.
Comença al final del Parreip de Eracia
i aua a la Plaça des Joseps. (Perquè
en deuen dir des Joseps i no, simplement,
des Joseps? Perquè es Joseps que hi viuen un
tot petit? Ho ho sí. La vida de cada dia
que ens sembla tant senzilla, es plena de
misteris)

Ahans, quan Eracia era vila i el Par-
reip de Eracia camp, com que el trafic-
te entre la ciutat i la vila no era pens-
ant, hi havia un servei de tartanes que
tenien la parada en la plaça de Catalu-
nya. Ara v'hi pot anar en tramvia, en
táxi o bé utilitzant el Metro. Adhuc m'
han assegurat que hi havia qui hi a-
nava a peu, cosa que mai no he pogut
- ni he volgut - comprovar. M'he assegu-
rat un pobre diable, mecànic d'ofici,
que es deia Josep i que paicbé no arri-
bava ni a Joseps, casat amb una dona
tant bella i de tant molt pèssim

Edykeprint

III

que, quan es veïns volien fer por a
la mainada es hi deien:

- Hira que vindrà la dona del Josep!

I era com porar oli en un thum.

El viatge en tartana devia aver molt pintorec: pols, miques, i cops de tralla i crits i reuses del tartaner.

En aquells temps a Gràcia - com a Sant
Serafí, l'Ateneu i Sarrià - el barceloní
hi anaven a passar l'estiu. A mi al parer
mes thum perquè ja mes fi, per por del "què
diran", perquè mes es morda passar-lo a Gràcia,
malgrat que a Gràcia hi hagi mes higiene
i comoditat que en moltes viles d'estiu en
les quals les miques, així que venen arribar
es estinejant, senten uns grans alegris i es
passen la vacances.

- alerta, que tenim carn de ~~de~~ Josep!

A Gràcia, com ja v'he dit, hi ha molts
altres carrers. Però el carrer per antonomasia,
per exerca i potència es el de Fabra i
Puig, ple de botiques de tota mena - sabateries,
merceries, camiseries, papereries, drogueries...
- de restaurants, de cafès, de tavernes,
de pans, de thum, de brogit. (Hi havia
una fonteta d'escaparots de la qual
l'aigua pujava d'una manera xipi.

Edyke Grant

matissima: amb caricatures, - picarescos: i
aguts comentaris de fet i personatges de
l'actualitat: Nadal, Pasqua, Tridà, Sant
Joan, Tot Sant, l'ortena d'un drama,
l'inauguració d'un monument - fetes a
base de llegums i verdures. Era talment
com si la carota mágica de la ironia con-
vertís un rasc en senyor d'una tipte
d'empere - l'empere de costums però no de
cos - i un tros de caralupa en un diputat.
~~El~~ i tot-homercia i treballava encertant
la metamorfosi dels llegums i les verdures.
Perquè a mi fe, he conegut molts dipu-
tats que m'han recordat l'escaparat
de la fonda prasiense)

Hi ha, encara, una altra cosa que
cal tenir en compte: la simpàtia, la sim-
patia de la gent, que s'encomana al
carrer.

El prasiense té una magnífica, u-
na admirable tradició de liberalisme,
d'amor a la llibertat. Recorden la
revolta que motivaren les quintes de
1870, pràcticament a la qual nasqué el pri-
mer setmanari republicà de la penin-
sula: La Campana de Gràcia que des-

xa de publicar-se el 1939, quan ja hi
havia República, per manca de congre-
dors.

Entic segue que en aquesta barriada
mai es hi ha marxat cap reaccionari, y
ni n'hi ha marxat algun, en veure's
tant tot, deu haver-se molt desenganyat.
A Girona hi ha una Plaça de la Llibertat
i els carrers duen noms d'homes savis i
bons que estimaven la llibertat i la tole-
rancia - alguns d'ells foren exaltats re-
publicans i exaltats catòlics - i llui-
taren per a netejar el món de les here-
sies i la brutícia de la superstició, l'
ignorància, el fanatisme, l'incomprensió.

El dia de mes tinguem el carrer
de Labueron es el dia de Sant Mèdi,
que v'escam el mes de Febrer. He de con-
fessar que no sé, malgrat tota la me-
nicència hagiogràfica, qui fou Sant Mè-
di, on visqué, per quins miracles el
feren tant. Hom sap perí fou tant fran-
cès d'avis, tant Pau de Tarsis, tanta
Marquerida de Cortona, tant Jeroni,
patró dels traductors, tant Jordi, que es

11

destinava a matar aranyes amb
llança, tant Tomas d'Aguiar, Santa Tere-
sa de Jesús, tant Joan de Loyola i d'altres
compañys del camí. Però, malauradament,
hom no sap mai per tant Martí. ~~En~~ Després
esser un sant oblidat, un sant humil, de
barriada, sense pretensions. Té una crui-
ta molt blanca i molt bella, lluny de
ciutat - a les vistes d'estiu sepu que surt
per a embadalir-se amb el sant dels
pobles i de tots platejanta de les estrelles -
i la gent de ciutat el va a visitar una
vegada cada any mes que per devoció
per penes de fer taboleta i prendre una
"toma" de paisatge. La gent de la ciutat,
«coves dels vilis mes abominables, - tant
sol al camp, com creia Rouman, qu'ell
nombrava la natura perquè la mes
poètica, «hi ha honestat, pureza, bons
sentiments, costums patriarcal, etc, etc -
es sent fívorla i pot entusiasmatada,
mes amipa de la xata i la preta
que de la devoció.

A l'aplec de tant Martí hom hi

va en cotxe descobert - no he arri. VII
bat encara el bon temps però un dia
es un dia i no cal mirar prim per
tant poca cosa - o be a sabath, com en
les litografies de l'època romàntica, quan
encara no habien inventat l'autòmat.
Vih, apuent estri tant còmode i tant
pudent. L'amada, però, no té importància
i passa paucbé desapercibuda. L'import-
tant es la tornada, la tornada a la ciu-
tat i a les pentes de la ciutat - pentes
d'oli de màquines, d'asfalt, de parolina,
de tinta d'impremta, de suor de la huma-
na criatura, de cuina i de paper mone-
da - després de les obres de les bones herbes
de la muntanya.

(Aquell vespre tant fredi no surt a
parujar perquè el par de la ciutat, pu,
segons diuen, es la civilització, ha deixat
el lloc resó muntanyenc ple de papers,
bret d'oli, de petls de taronja, d'am-
polles trencades, d'orris, de flammes de
sardines sense sardines)

Es romans retornen ja mit ben en -

trada i pel carrer latmeron de Gracia, ^{VIII}
que té les voreres i els balcons i finestres
i portabandes plans de pent.

(fo he arribat a sospitar que l'aplec,
mes que no pas per tant Hiedi, es cele-
bra per a poder passar, a la tornada,
pel carrer latmeron de Gracia)

I els romers desfilen amb els seus cotxes
decorats, els seus caballs emploats llats, les
seves murgues, tirant flors i confits i ser-
pentines, donant al carrer un aire a-
postònic de kermesse. I la festa ^{està} tant
a fo amb l'ambient, amb el decorat, ^{sent} i hi
~~tant~~ tant identificada que ^{fa} fa l'efec-
te per allò, aquella parant, aquells
cotxes, aquells caballs, aquelles flors, a-
quelles hums i aquella alegria desbor-
dant tant ~~no~~ ^{pot} tenir per evenari
el carrer latmeron de Gracia i no un
altre lloc possible.

I no en parlem mes. I deixem tant Ho-
di en pau i gracia de Sen. I anem per
una altra via.

He dit abans que Gracia es un carrer.

Es, a mes a mes, un teatre i una festa major. Car a Gracia tot es clar, joïós, plé de simplicitat, tot te aïra de festa i brisa de paues de divertir-se. A Gracia seria impossible un barri pòtic i seria impossible les bruixes i les cremes de Hibernes i dels que el exercimen.

El teatre es l'augment del Bosc, malgrat que del bosc n'as ben thing. Es gran, pensament gran, per a pue tot-hom hi capia, per a pue tot-hom hi pue plorar o riure de pue. Tenciona tot l'any, pero es un teatre d'artiu. Aue preferencia v'hi conrea l'opera i, de tant en tant, la zarzuela. Opera, wheter, de pinyot tot - Trovata, Travatore, Lucia, Carmen, Ripolletto, Troca - pue canten artistes que, perque son del pais i el public balan tots troba bons els artistes estrangers i perque el mon es plé d'injusticies, no es contracten al lican.

Al Teatre del Bosc no v'hi va de fenc o de smoking ni cat que les senyores

es potin vertut de virie, que es la mes
decent de les maneres - i la mes cara - d'anar
despullades. Ho, no: el del Roy es un teatre
democratic, un teatre d'estar per casa - i aquest
es el millor slopi que hom pot fer - i, quan la
calor apreta, la gent hi va en mànecues de ca-
misa. això no té res d'extrany ni es viterera-
ble. A Barcelona el senyor - i el aficionat
a senyor - es poten el feac per a anar al
liceu no per respecte a la musica sino perquè
la moda ho exigeix. Si la moda pu, per fe-
menina, es versàtil, exigeix un dia d'anar-
hi en mànecues de camisa es senyors obli-
vien d'ordre i exortarien en mànecues de
camisa la musica de Hòyar, Beethoven i
Ricard Strauss.

Quant a la Festa Major, es l'opit que la
d'aquesta barriada tingui arien gran re-
nom car es tracta d'una barriada que sem-
pre somriu, que sempre sembla que faci fes-
ta.

La Festa Major de Fàcia, que s'anava el
15 d'Aport, té tot el que tenen les d'altres
viles i barriades - carrers guarnits i ball
en tot els carrers guarnits, funcions de tea-
tre, sardanes, enclat... - però ho té en to
major, en gran superlatiu.

L'envelat de la Placa del Sol! Qui no ha ^{XI}
vist l'envelat de la Placa del Sol no ha vist
res. Ell dia que les nacions estrangeres al des-
cobririn hi haurà envelats a França, a An-
glaterra, a Itàlia, a Alemanya, a Egipte,
Japó, a Rússia, etc. i creien que farà
bé de debò veure batlar la "bia" a un
ministre anglès o a un general alemany,
suposant que a Alemanya encara quedin
generals, que en pents pueu.

L'envelat és un dels invents més bells de la
nueva bella terra catalana. L'envelat és el
somni de totes les noies que es puen promès
al ritme d'un val, més o menys roman-
tic o d'un tango més o menys enervat.
L'envelat és el record més plaent del pre-
s i han casat, i han tingut fills, i han
envellit, i pensen amb melancòlica enyo-
rança:

- Quan eren joves!

L'envelat és un patam de creute de fader res
als pue ja no creuen en les faderes.

L'envelat és ple de ara cretones multicolors,
de miralls, de luminaries, de paut que cri-
da i rin i batla i uia. I es unies, de la
seva tribuna, sembla pue acompanyar

271

una rita solennial tocant els ballables
de morda, producte de la poca rotha corrupta,
i ve un moment que d'riuen que se l'as-
somanen l'alepin de l'encor envelat i de bo-
na gana deixarien d'exer murris per a es-
devenir balladors i poder tenir al braç a-
quelles nries de gracia - ja sabien que no hi ha-
cap altre pobre al món que tingui un nom-
bell com aquest, tiris-sim de joventut i de
joia? - tant l'omiques, tant al-lepant, tant
plenes de simplicitat que en tenen per a do-
nar i per a vendre?

Hicieu si en te d'encis i d'envelat de la Plau-
del tot que dia, de dia, en passar-li pel do-
ment, el tot es posa al seu vestit d'or dels dis-
cursos, i, de nit, quan tren a passejar als
estels, la lluna es letura per a dir-ho-hi:

- veieu aquelles lluminaries alla baix a la
terra? Es l'envelat d'una barriada barcelo-
nina a la puat hom ha donat el nom gen-
eral de gracia. Si tuu tres minyons demanari-
al senyor que no faci un envelat amb es-
tines de neurol que anirem a cercar ~~XXXX~~
~~XXXX~~ blancs i blancs d'alba i amb les llu-
minaries d'una aurora boreal per a per-
saturar hi propi fer ballar les neves anells
i per a per maties hi poder ballar una rotha

o una sardana.

La thuna - li hem de perdonar com el
 fet d'haver estat tant cantada pels poetes
 li ha fet rotar un xic el cap - no sap que
 el thoe mes indicatiu per a ballar la sar-
 dana no es t'enrotlar. La sardana cal
 ballar-la en una plaça, en un carrer,
 a ple'aire, tota el cel tendre del matí, to-
 ta el cel mature de la tarda, tota el
 cel de la nit florit de bengales siderals.
 Dança noble i bella, dansa de feis antics.
 Quan Gork i Stravinsky vinguer a Barcelo-
 na, en quedà tant enamorat que un
 grup d'amics li feren ofrena d'una
 tenora, instrument essencialment català,
 que es t'auima de la sardana.

Sardanes de la nostra terra! Sardanes dels
 plans muntics i els plans portos! Sardanes
 que canten la gloria d'un pastor i una
 sirena i la gloria de que

"hem i serem gent catalana
 tant si es vol com si no es vol"!

Gracia

La barriada de Gracia, que abans fou vila amb tot el *et i ut*, és un carrer. En té d'altres, aclar; molts d'altres, car Gracia és gran, però és que hi dona categoria i prestigi es un ^{tipus} carrer: ~~el~~ el de l'aturnon. ~~XXXXXXXXXXXX~~ Hi ha qui encara, com abans, en diu el carrer Gran de Gracia, ^{perquè} ~~XXXX~~ ~~XXXX~~ ~~XXXX~~ a la part hi costa d'averar-se als nous nous. La feina de canviar els nous ^{de} ~~els~~ carrers és moltes vegades una feina inútil car ~~els~~ els ciutadans s'aferran als ~~XXXXXX~~ antics: per experiència de rutina; moltes vegades, per experiència de rutina. Però a Barcelona han canviat els nous de molts carrers, però els barcelonins s'aferran encara als antics: la Laietana, la Sinyoral, la Gran Via, ~~XXXX~~ el carrer de l'aturnon ~~XXXX~~ etc, etc.

~~XX~~
el de l'aturnon és ~~XXXX/XXXX~~ d'antic

II

carrer Gran de Gràcia. I la part
v 'a continuació' sense marca sobre el
nom nom perquè es tracta d'un nom
curt i enfònic de fàcil recordar. Sigué
que avui l'augmentat carrer deu ha-
ber estat batejat de 'altra manera...
però segue que al barceloní i al pro-
vincià en llenguatge segueix dient carrer
de Salvadora.

Diguent carrer es gran i, o sigui, Gran.
(Comença al final del Passeig de Gràcia
i acaba a la Plaça del Jorquet). (Per-
què en llenguatge dir del Jorquet i no, sim-
plement, del Jorquet? Perquè el Jorquet que
hi vivia era tot petit? Ho ho és. La vida de
cada dia és plena de misteri).

Abans, quan Gràcia era vila i el Pas-
seig de Gràcia camp, com el trajecte en-
tre la ciutat i la vila ^{no} era ^{perquè} ~~perquè~~, hi
havia un servei de tartanes que tenien
la parada a la plaça de Catalunya.
Era v'hi pot anar en tramvia, en
~~taxi~~ Taxi o bé utilitzant el Metro.
Aunque m'han assegurat que hi

havin qui hi anava a peu, cosa
que mai no he pogut - ni he volgut -
comprovar. He ho atorgat una polse
diabla, ~~XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX~~
~~XXXXXX~~ mecànica d'ofici, que es deien
per i que gairebé no arribava ni a
l'objecte, corat amb ~~XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX~~ una
dona tant bella i de tant mal parir
que quan es veïng volien fer per a la mai-
nada es hi deien:

- Heia que vindrà la dona del pres!

I era com posar el en un thum.

El viatge en tartan deien arreu molt
pintoresc. (se es tractava d'un veritable
viatge, d'un viatge amb pols i sorpreses
i cops de tralla i ciut i reuets del tartan.
mer. En aquells temps a Gracia - com
a tant fexari, Vathcarer i Farrin - el
barcelonins hi anaven a passar d'esti-
ver. Deu ~~XXXX~~ el parer mes thing
per pr del "pne d'ian", perquè no es mes-
da passar-lo a Gracia malgrat que a
Gracia hi hagi mes higiene i com.

ditas que en moltes viles d'estiu ~~estiu~~
~~estiu~~ en les puas les moques,
així que venen arribar al estiu
senten una gran alegria i es passen
la consigna: "alerta, que ~~estiu~~ tenim
carne de porqueria!"

A Gràcia, com ja he dit, hi ha altres,
~~altres~~ molts altres carrers. Però el carrer
per antonomasia, ~~per~~ per excel·lència i poten-
cia és el de Solmeira, ple de botigues,
de restaurants, de cafès, de tavernes, de
pens, de homes, de negocis. I ple de simpa-
tia, de la simpatia de la pens, que v'encu-
mana al carrer. Car la pens d'aquesta
barriada és d'una simpatia admirable.
Jo mai no he conegut un pravienc
corrent, trist, antipàtic. El clar, hi tenim
la pràvia - perdonen el calenture -
d'esser de Gràcia!

El pravienc té una magnífica i ad-
mirable tradició de liberalisme, d'a-
mor a la llibertat. ~~Recorden~~ Recorden
el vell pacte de la revolució de 1870, praviencs
al qual s'afegí el primer retornari

republicani de la península: "La Causa. El
papa de gracia". Este seque que en
apuerto carrista mai no hi ha nascut
cap reaccionari, y si no hi ha nascut
algun deu haber-se mort desreguida
d'engrament. A gracia hi ha un pher
de la libertat i es carrey d'un nou d'
homenes savis i bons que ~~estimanen~~ estimaven
la libertat i llibertat per a netjar
el mon de les teranyines i la gentian de
la supersticio, d'ignorancia, d'incompren-
sio, d'intolerancia.

~~Gracia es, doncs, un carrer. Pera de tam-
beina Santa Major i un teatre~~

El dia de mes lliurement del carrer
de salmura ~~est~~ es el dia de Sant Hordi,
que s'acaba el mes de Salzer. He de
confessar que no hi, malgrat tota la me-
va ciencia heparapica, puí fou Sant
Hordi, ou visque, per puing miracles el fe-
ren tant. Hom sap puí fou tant tran-
care d'avis, Sant Pau de Taxis, Santa
Marguerita de Cortona, Sant Jeroni,
Sant Tomas d'Aquino, ~~XXXXXXXXXXXX~~

santa Teresa de Jesús, sant Ignasi ^{VI}
de Loyola, i d'altres companys del cam.
Però, malauradament, hom no sap qui
fosse sant Mèdi. Seguei ésser un sant obscur,
un sant humil, de barriada, sense pretensions.
Te una ermita molt blanca i molt bella
a la muntanya, lluny de ciutat, - a les
mitges d'estiu veuen que surt per a comptar
es ortes i arrotlar cantar el peyll -
i la gent de ciutat et va a visitar una
vegada l'any mes per per devoció per
pens de fer taboleta i ~~XXXXXXXXXX~~ prendre un
"tassa" de paistatge. Què la gent de
les ciutats, coses dels vicis mes abominables
- tant nos, com creia Rousseau, al
camp, qu'etl homenava la natura per
que la mes poètic, ~~XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX~~
~~XXXXXXXXXX~~ hi ha honestat, pureza, cor.
Tany patriarcal, etc, etc - es gent fú-
rta i por entremuntada ~~XXXX~~ mes
aemipa de la xala i la preuca que de
la devoció.

Se t'aptes de sant Mèdi hom hi
va en cotxe descobert - no ha arribat

VII

encara et bon temps pero un dia es
un dia - o he a cabell, com en les es-
tampes de l'època romàntica, puar en-
cara no habien inventat l'autocu-
lit, aquest estri tant comode i tant
pudent. L'anada, pero, no tenia impor-
tancia i passava desapercibuda. ~~XXXXXXX~~
L'important era la tornada, la torna-
da a ciutat i a la pueta de la ciutat
- pueta d'oli de màquines, de gasolin,
de tinta d'impremta, de ~~XXXXXXX~~
sur, de cuina i de paper moneda -
despres de les olis de les bones herbes de la
muntanya. (Aquest vespre tant Hueti
no podia a parer per aquí et per després
civilizació ~~XXXXXXX~~ havia deixat et dels vels munt-
anyans ple de papers lents d'oli, de
pells de taronja, d'aupolles trencades, de
flaues de sardines sense sardines, d'ol-
les de cortella)

El romer retornava ja nit ben en-
trada i pel carrer de taluerna de
Fació, que tenia les cases i el cat-
com i finestres plens de gent. (fo he arri-

~~XXXXXXXXXXXX~~ va a un pitar que VII
l'aptes, mes que no pot per tant medi,
es establen per a poder passar ~~alla~~ a
la tornada, pel carrer de Salmeron de
[fracia]

I es romers desfilaven amb els seus cotxes
de creu, els seus cavalls, les seves muni-
ques, els seus grans fanals de paper de
color, tirant flors i confet, ~~XXXXXXXXXXXX~~
~~XXXXXXXXXXXX~~ i serpentina i confet.
Hi, donant al carrer un aire apoteosi-
tic festa major. I la festa era tant a
tò amb l'ambient, v'hi sentia tant i
identificada, que feia l'efecte que allí
aquella parada, aquells cotxes, aquells
cavalls, aquells thums i aquells atepins
desbordant tant vol podia tenir per es-
cenari el carrer Salmeron de Fracia
i no un altre lloc qualsevol.

He dit abans que Fracia es un cas-
er. Hi, a mes a mes, un teatre i una
festa major. Per a Fracia tot ~~XXXXXX~~
es clar, joies, plé de simpatic. A Fracia
seria impossible un carrer potic i re-

rien impossible les bruits i les
 crans de thibres i des qui el esciues.
 El teatre es d'anomenat del Boce,
 malgrat que de loce no v'an ven en-
 thos. ~~El teatre~~ El plan, paucament
 gran, per a pue tot-hom hi sapiga,
 per a pue tot-hom hi pugué ploure
 o riure de puet. Transiema tot d'any,
 per es un teatre d'ortie, sense refe-
 rencia v'hi courea ~~la~~ d'op-
 ra i, de tant en tant la paruech. op-
 ra, whetot, de pinyot fort - Trovatore,
Traviata, Lucia, Ripolletto, Torcu - que
 canten artistes molt pue, ~~perque~~
~~no es ple d'ingijis~~ perue' en
 del pais i el public caben us tota
 lora es artistes estrangers i perue' el
 nom es ple d'ingijis, no es contrac-
 ten al Liceu. Al Teatre del Boce ~~no~~ no
 v'hi ~~no~~ va de frac o de ~~smocking~~ mi-
 cat, que les senyores es puen vestit de
trice, que es ~~la~~ la mas decent de les
 maneres - i la mas cara - d'amar

depenhendes. Ho, em: el del Rose es un x
teatre democratic, un teatre d'artem per
casa - i aquest es el millor elpi que
hom pot fer-li - i, quan la calor opressa,
la gent hi va en mànecues de camisa,
seu i no te res d'extrany ni es citupera-
ble. a Barcelona la gent rica ~~seu i~~ es
pota el braç per anar al lloc no pas
per respecte a la murcia sino perquè la
moda ho exigeix. Si la moda, que, per
femmina, es versàtil, exigeix un dia
la camisa per a anar al lloc la
gent obedi i obedi i anirà en màn-
cues de camisa a escoltar la murcia
de Rossini, de Weber o de Haverker.

Quan a la Festa Major ~~seu i~~ es
lòpic que la d'aquesta barriada tin-
gui gran momenta car es una bar-
riada que sempre romieu, que sempre
moula que faci festa.

La festa major de Gracia, que s'acaba
el 15 d'Ayort, la tot el que tenen les
d'altres riles i barriades ~~seu i~~
~~seu i~~

81

- carrosses p'arrut i bath en tots el
carross p'arrut, funcions de teatre, car-
dane, envelat... - pero ho té en prau
superlatiu, en to major.

L'envelat de la Plaça del Sol! Qui es
ha vist l'envelat de la Plaça del Sol
no ha vist res. Et dia que les nacions
estrangeres el descobriren en la haure
envelat a França, a ^{a Anglaterra} Estatin, a Aleman-
ya, a Checoslovàquia, a Suècia, a
Hòngria, etc. I creien que farà breu de
deli veure batlar la "toia" a un minist-
re anglès o a un general alemany,
~~XXX~~ important que a alemany a encara
puentia general, que en pensu per si
l'envelat es ~~XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX~~ un dels in-
vent mes bels de la meua bella terra es-
panyola. L'envelat es el bress de totes
les vies que arriben p'arribar al centre
d'un cas me o menys romantic o d'un
tamp o mes o menys enervat. L'envelat
es el recoll mes humil dels que in-
v'han carat, i han tingut fills, i
han envelat i pensu amb melan-

piça enyorança:

XII

- Quan erem joves!

L'envelat es un palau de conte de fables
per al puc si no creuen en el conte de
fables.

L'envelat es ple de cretones, munt d'os-
los, de miralls, de luminaries, de pant
que crida i rin i catlla i riu. I al mun-
tic d'ende de la seva tribuna sembla que
acompleix un rite solemnial tocant
els catllables de morda, protecte de la seva
volta cosmopolita, i ve un moment que
sembla com si se'l encomanés d'alegrin
de l'envelat i de bona pau deixarien
d'esser miralls per a endrevenir catllats,
i poden tenir al braç aquelles vries
de gracia - si saben que no hi ha cap
altre poble al món que tingui un
nom vell com aquest, i vivim de jo-
ventut i d'alegrin? - tant boniques,
tant al·legres, tant plenes de riu-
patia, que en tenen per a donar i
per a vendre.

Avien si en té d'avis l'envelat

de la Plaga del tot que se dia, VIII
en passar-li pel lament, es posa al seu
verber d'a les diuençes, i de nit, quan
han a passejar al artel, la thuna es detura
per a dir-lo. hi:

- veien aquelles lluminaries allí baix a
la terra! Lo t'euclat d'un ~~un~~ var-
riada barcelonina ~~un~~ a la
puot hom ha donat al seu pentit de
Francia. Li ~~un~~ un bon mungu
demana re' al teyn que us faci un es-
velat amb un aurore boreal per a que
hi puden ballar una potka o una randa-
na.

La thuna no sap que el hoc mes indi-
cat per a ballar la randa na es t'eu-
velat. La randa na cat ballar-la en un
placa, en un carrer, a pté aice, tot el
cel ~~un~~ tendre del matí, tot el
cel matut de la tarda, tot el cel de la
nit pluit de bengales fideres.

Dansa noble i bella, dansa de fris antic.
Quan Straussky vingui a Barcelona en
pueta' tant enamorat que un pucp
d'amor t'feren ofrena d'una tenen,

instrument essencialment català, XIV
que es l'arriba de la cartam, tantam
de la meca terra! tantam des prans un-
nics i es prans pretes! tantam que canten
la pluin d'un partr i una riera i la plo-
rin de pue

"un i reren pant catalana
tant si es vth com si es ar vth"!

La plaza de Medinaceli

La plaza de Medinaceli - precisa ab-
horrar de la veu aràlipa Medina i de la
Medina celi - i'obre al passeig de Colom,
que es el passeig més trist, més antipa-
tic i deserts de la ciutat. La plaza de Me-
dinaceli es, com la del Rei, una place-
ta viciniana perduda en el tractat
feliç de la ciutat. De la mar propera en
ven tant sol, per damunt les tendalades
del port, el mastil del cap i n'ocix
el bruch europeu de les sirenes. (Per-
què d'aquest bruch tant aspre i des-
graciat en devenen les sirenes i les sirenes,
creades pel poeta, - recorden la de l'infalible
andreu - bon tant better?)

A la plaza de Medinaceli hi ha un
monument - el mig, es clar, com tot el
que hi ha a les places d'arreu del món -
i unes patineres al voltant, que es el
lloc que es replament repalen a

les palmers, quan arribaven pintades.
 mes. I cal dir que les arribaven pauc i
 totes. Alant les palmers eren al de-
 set i a la selva ~~xxx~~ i tenien la mis-
 sis d'ornar el paisatge de les nubes. Les
 d'aventures. Es ven, però, que a la fi es
 cançaren d'apunt paper i, excepte les
 que es presentaren a l'obra, totes se'n
 vingueren al jardinet de ~~xxxxxxxxxxxx~~
 l'antiga i tant Ferrer, tal vegada per a
 aprofitar-se al pi cantat per Heine.

Tot el monument, que es un dels més
 discrets de Barcelona, hi ha, com en tots els
 d'arreu del món, un senyor de pedra. És
 vegades el senyor de pedra del monument
 cavalla un cavall, cosa veritablement
 absurda si hom ~~de~~ pensa que es cavalls no
 tenen costum d'enfileixar-se al monument,
 a vegades verteix uniforme, un polse uniform
 que la pedra ha despullat auten-
 tament de totes les coloracions i que han ma-
 ncat la pluja i el sol; a vegades ves-
 tix de tercià, que es, segons sembla, el

III

vestit mes actius per a espec monumen-
tar; a vegades té el braç artit en un
part per vol espec tribuïri però per fa
pensar en l'home que ha utilitzat de casa
sense paraigua i sense per arribar a
ploure; a vegades té un plec de papers
a la mà; a vegades hi té el barret de
copatxa, que es també l'home barret mo-
numentable car el port o el de patxer,
per manca de rigor, no son admesos al real-
me de l'artotrucin.

El senyor que hi ha dalt del monu-
ment de la plaça de Hiedinacellies
de suposar que no s'ha enfilat tant a-
munt per a imitar l'Estapicita - mis-
firi no sap per a, misfiri no sap si en
vertut de meditar o de païsa, misfiri
mai no s'ha mirat... i si s'ha mirat ho
ha fet distretament, sense veure el. y es que
el pobre senyor resulta difícil de veure: s'ofe-
fusen les cases de la plaça, massa petita;
s'oculten les palmeres, massa altes. ~~Donc~~
(s'enfila per a ~~contempler~~ contemplar
la mar) A la plaça de Catalu-

II

mya o be al port o a la Diagonal el
venia tot-hom i tot-hom sabien de pui
er tracta. a la plaça de Medinaceli no
el ven ningú - excepte el que venen al
tercer pis - i ningú no sap pui er.

Hi ha pui d'hiu que er tracta d'un
almirall, de l'almirall Harquet, i
que el posaren en aquesta plaça per
a que no perdés la mar de vista.

Acceptem-ho, car no es plan due la
contraria a ningú. Però estem segurs que
si preguntem al noranta per cent dels bar-
celonins qui fou l'almirall Harquet, el
noranta per cent dels barcelonins, si coten es-
ser frances, si coten esser sinters, v'hauran
de posar la mà al pit i hauran de
respondre, malgrat el seu patriotisme i
la seva cultura enciclopèdica (1), que
no ho saben. Cosa que, ben mirat, no té
res d'extrañ car aquí, a l'home entre el na-
ix que fan de naci des matí al vespre hom

(1) Enciclopèdica: que depen de l'Enciclope-
dia. (H. de l'a.)

II
no sap repue pui fou Thomas, pui fou
Shakespeare, pui fou Socrates fou el veri-
table: ch de Xenofon o el de Plati, ni
ni les ortanes d'ornar al Kayyam, poete
perra del septe XI m d'ornar al Kayyam
o de Tif Sarah. poete anglés del septe
XIX.

amagor de la ploria, potapuer de
la ploria pue el vent dispersa!
A la plaza de Huelinaulli, ni al parrip
de Colom, no hi ha cap d'aquelles tendes
tant simpàtiques que donen vitalitat i a-
legria als carrers i places d'arreu del món:
una taverna, una lotipn de pueciures, un
carniceria, una florista, una merceria, una
hiberneria. Ho, no; de cap manera. Aquella
mena de tendes donen cert perillides, car
no tracta d'una plaza i un parrip
formals, que treballen ni no certen per
simpàties i no saben comenir. al par-
rip de Colom i a la plaza de Huelina-
ulli les tendes un pastes, comenides, im-
personals: agencies de llocals visitades
per una gent que sempre te vespa de

VII

comprar o vendre com mes thing with,
o be l'otique en les puals hom d'in que
hi venen veit ell a peler: pas, x encunies,
ancres, ardes, coratges, rater-vides, landeres,
i pue fan puals de cuir, d'apart, de col
de peix, - tenint lo mar tant proper lo
col hi d'esser profosament de peix - de
peix d'apart, d'altavany: thire thoir,
que es el thire menys remanable de tot.

Lo place v'han fet per a passejar-hi
lentament, sense per d'automobils: altres
vehicles perillors per al pue van a peu, o
be per a reposar-hi i passejar-hi d'estona
i matar-hi ^{el temps} d'home, que es pual
es un animal desagradable i sempre hi
de matar una cosa o altra, v'entesta
en no voler saber ~~de res~~ que es el temps
pui, implacable, es mata a uratges.
perque no te altra finea.

Lo per aquest motiu per hom ha po-
sat bancs a les places: perque aquest mena
de matança cal fer-ha assenyat. Els des
pues son bancs per al enamorat; els de
les places son per al vell. O per al pobre

277

vergonyant que no poren demanar caritat
tenint-ne tanta o més necessitat que els
altres; per als pobres vergonyants que, causats
inutilment d'anar d'un carrer a l'altre
en cerca de l'amic providencial que
es donaria feina o unes pessetes, es deixen
caure desfets, rebuts, damunt els bancs de les
places.

El de la plaça de Medinaceli no con-
rer a que es vetllés i hi arribaria a perdre el
roh, que la visita poc, que hi fa visites ner-
voses - quan hi torn d'aquí flent i per
per compassió, el ~~de~~ d'hivern de una
pat-hida propera de ben de convalescent -
car es tracta d'una plaça blava d'ombra
a d'hivern, que es puja el roh hi arriben
hi, i en la puja sempre, malgrat les reves
diminuintes reduïdes, i hi veu poca gent.
Solent a l'hora de dinar, quan, amb
un gran terracotall, baixen les portes
metall-les de les agències de duanes i
es caixes i es "meritoris", que un es apre-
ment de caixer, se'n van a casa un pri-
vet d'hores per a no perdre contacte
amb les delícies de la flar: una bona ben.

2113

ta i malcarada per a la puat el ma-
timoni, que creia una alliberació, la cotat i.
una cotafada; unes criatures impertinentes i
cridaies; una tanta servida pauc i pobrement...
Tropedia pús de la classe mitja, des pòdes mit-
fós senyors!

A la una del ~~del~~ migdia de la de Medina-
cetti, italiana, es una plaza a la puat hom-
ha cartipar tanant-la al carrer.

La de Catalunya la frequenten, sobretot
les tantes de Sigüey i Lincomper, italians i
uninyans de servei que deuen tenir la
missió de renovar el mite de l'amistat,
no sempre massa tranquil·la, de Marx
i Venus. Tot regarda així a l'ent al de-
corat, a les cotatges que deuen la plaza, un
ja es veu que el decorat influeix molt di-
rectament en la humana criatura. Tant es
així que a Toledo, a Humberg o a Prúcia
sembla mentida que la gent pugui vestir
les robes d'aur i no les del segle XV.

La plaza de Medinacetti, mes corti-
da, mes silenciosa, la frequenten mes
vetls senyors pús, malgrat tropitjar la

IX

terra ferma, sempre obren et campas
de les camp talmunt com n'ertessin en
cost d'un vaixelh, i en al pual exarai.
x en un indubtable attraction les naturer
i les opentis de luans i la pual de un
i col de reix. Aquest velt ^{unys} ~~no~~ parten pai-
re - n'el plagues parlar, en hoc d'a la
placa anicien et cafi, que ex et safaret
des homes - els amb els; catlen; fimen;
esquarten meditativament et cel; equar-
den metanpiazament al pual i les xeme-
nies des vaixelh ancorats al port. Aquest
velt sempre arriuen a la placa entre deu
i onze del mati; taluten al pual hi han
arriuat alant i talutaran al pual ar-
rivarán despres; v'arriuen al banc que
sembra esperar-los, que sempre ex et mateix
i al pual hom d'ici pual hi estan abo-
nat; deixen al seu costat el diari, molt
ben plegat, que despres no llegiran; v'abs-
tenen, v'immobilitzen com thagardai-
x et al cel.

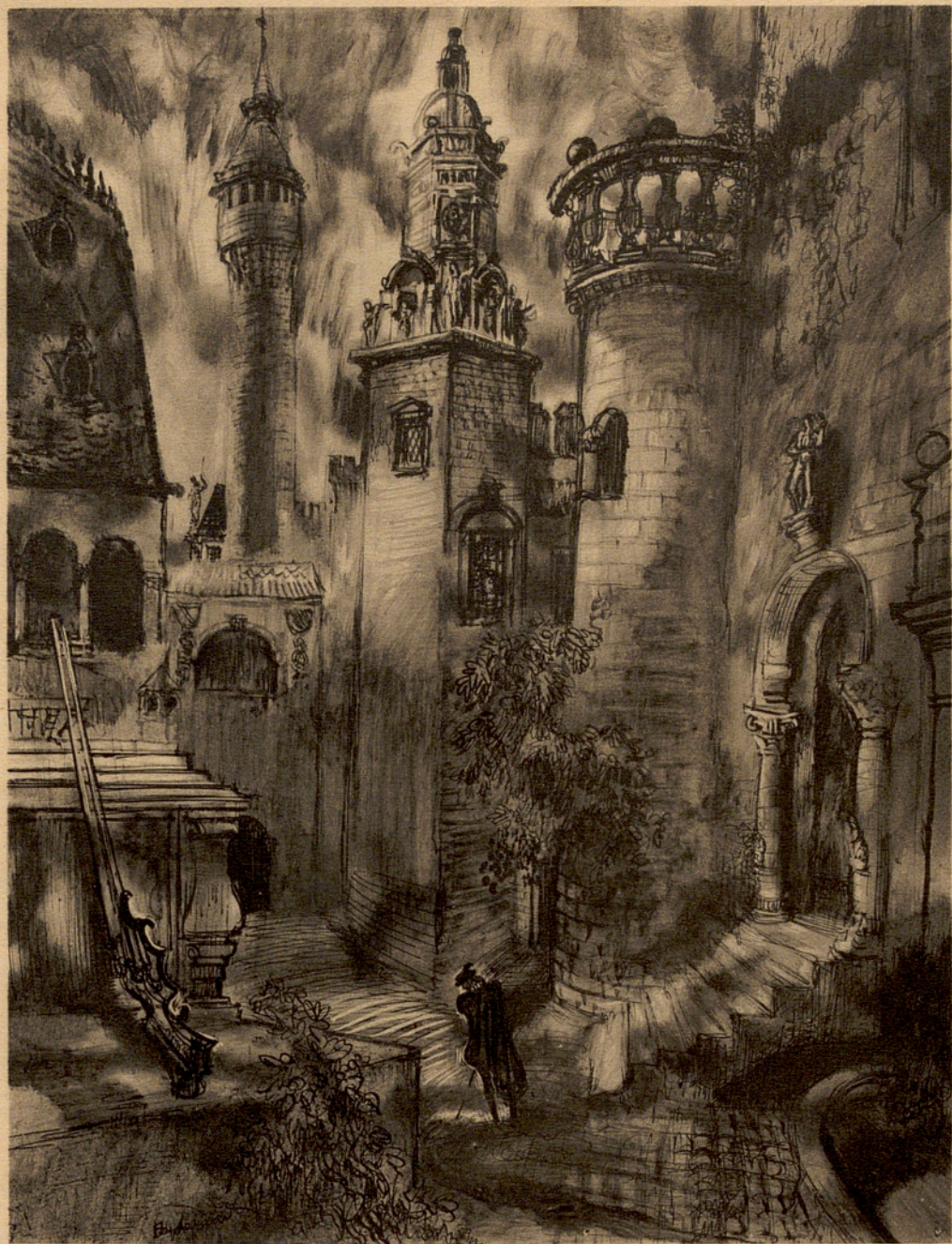
Qui m'opent velt sempre? Perque ve-

men precisament a aquesta plaça i no
a una altra?

Jo crec que aquest vell renyer un antic
capità de marina mercant i venen a
aquesta plaça per la seva proximitat amb
la mar i, com ja v'ha dit, per les apen-
es de ~~marineros~~ ^{duanes} i les palmers
de tone pelut i plomall potós que es
recorden als i terres i criatures exòtiques.
I si resten sempre a la seu plaça - can-
ta de Huetinaelli si bé que es per-
tany - si no v'arriben mai fins a la vren-
de la mar seu crec perquè d'anyo.
ranga des dies llunyans de la joventut
no sigui marca colpidora.

Aquest vell renyer - si no tot, alguns -
han conegut encara la bona època de la mar-
ina catalana, que en el segle XIV havia es-
tat rival de la ^{veneciana?} catalana i la genovesa. A-
quest vell renyer han conegut encara les
obstacles que hi havia a Hataco, a A-
renys, a Planes, de les puas si bé mai -

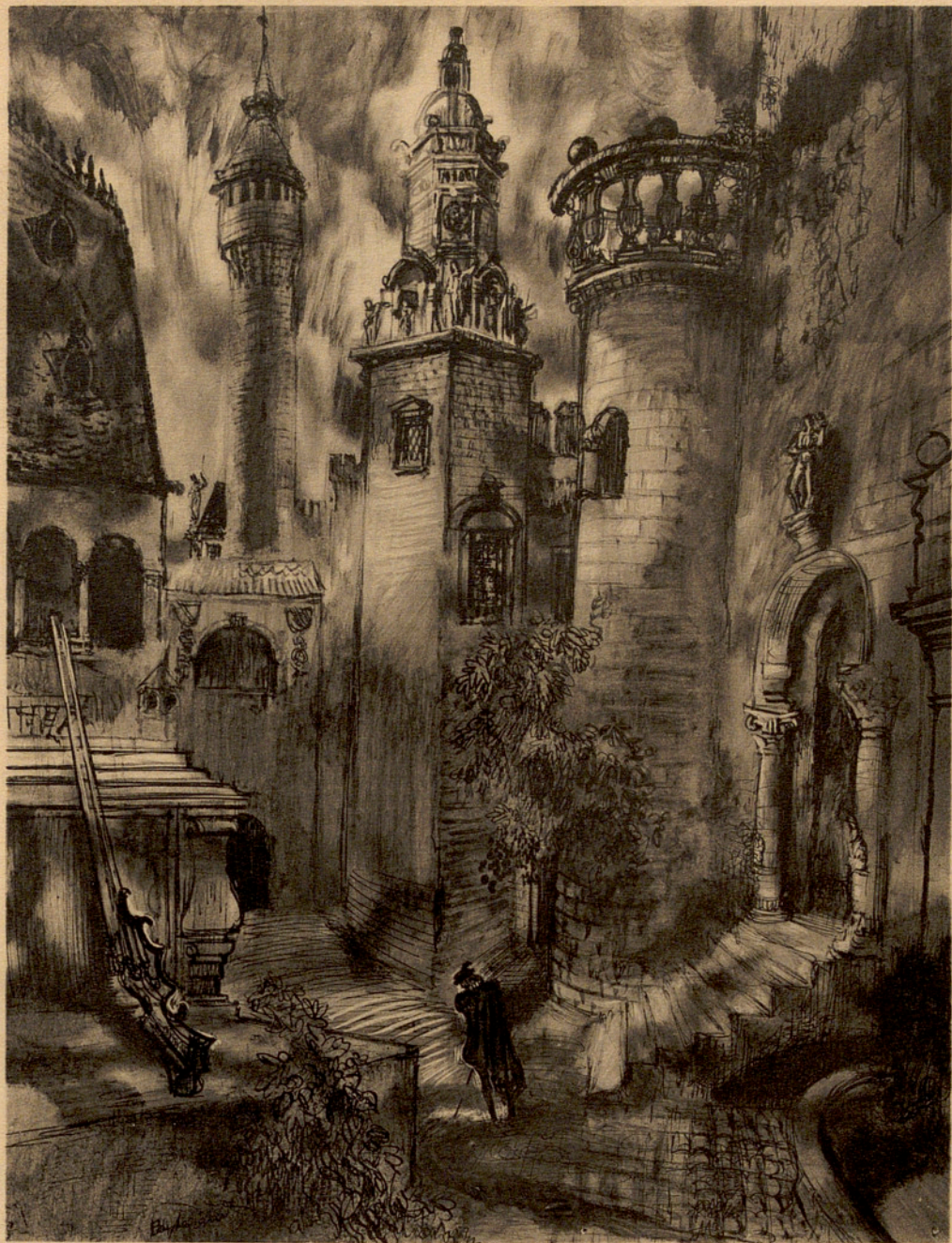

XI

xells de blanques velas que volaven
totes les mars; vaixells no tant confortables
i luxosos com els moderns steamers, però
molt més pintrescos; vaixells que duien
carregament de fustes obreses, de canyella,
de cafè o tal vegada de negres que haurien
d'anar venuts als mercats d'esclaus; vaixells
de novetats de Stevenson o Courach; vaixells
que a poca ~~distància~~^{tenien} el nom d'una santa o
d'una dona estimada.

Aquests vells senyors han fumats i han be-
gut i han estimat a Hainanai, a Tahiti,
a Alger, a Smyrna, a Ceilan, a Vladivostok,
a Manila, a Singapur. Aquests vells senyors
no tenien altra fea que el vaixell i a-
ra es senten desbarbats, hançat a les es-
combres de la terra ferma.

Aquests vells senyors surpiren pel seu pas-
sat, ~~per~~^{per} car vivien més pel passat - que es la
joventut auriblanca de totes les repúbliques
i vibrant de tot el cantier - però no pas
pel present, heif i beut i fred; encenen
la pipa; fumen; tomen a respirar.

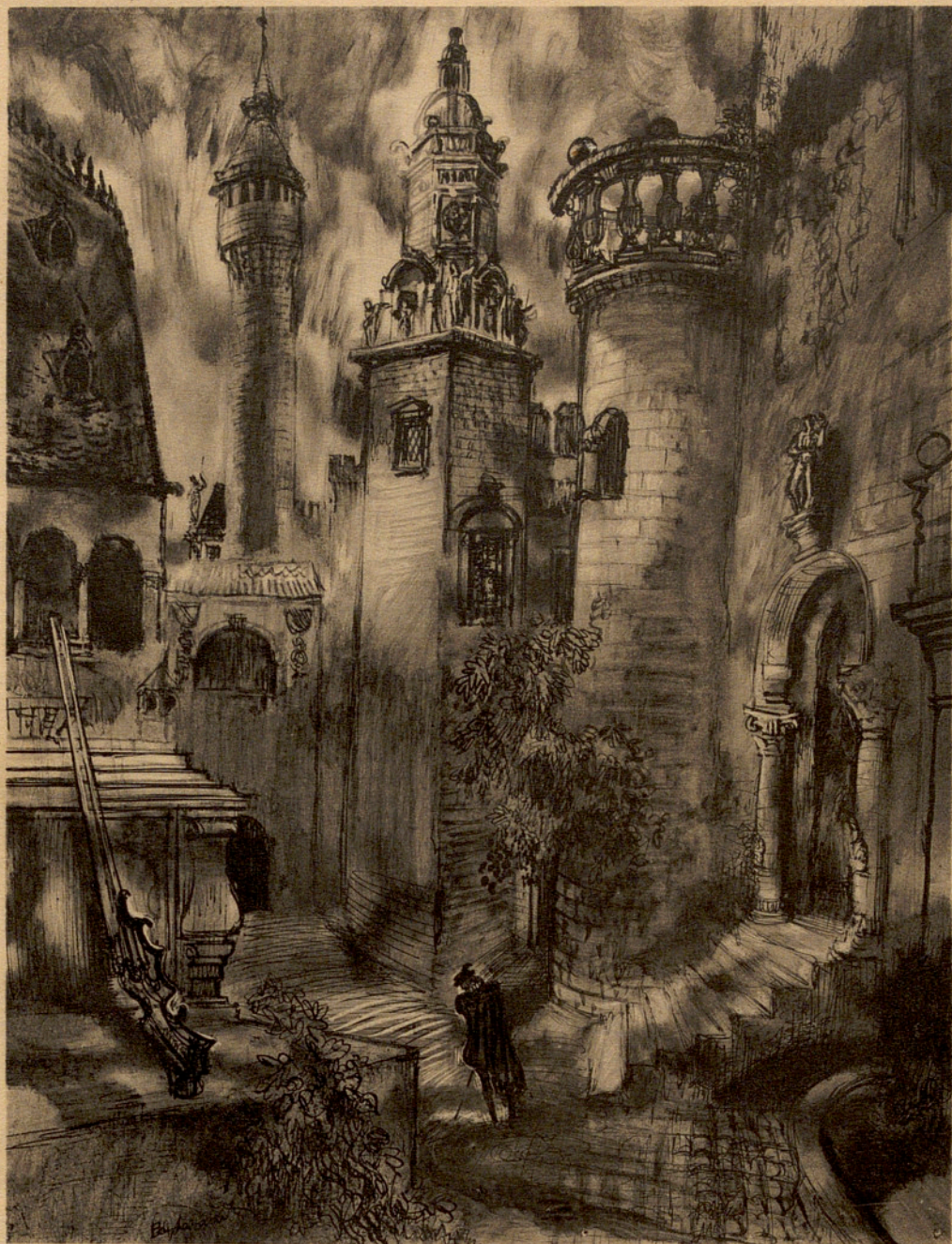

Hem así et drama de la plaza de
Medinaceli:

Car cada plaza - i cada carre-
te, con los humanos criaturas, et su
drama.

O lo sea comedia,

La plaza de Medina Cetti

Piungas d'A.
mich, Hon,
pipipap, etc

La plaza de Medina Cetti - de la ven
arabiga Medina : de la ven thalim
coeli - v'bre at passif de Colm,
que es at passif mes tint, mes anti-
patie, me desent de la ciutat. La plaza
de Medina Cetti vol abropar-se al mar.
Ho la ven, pero. Tant vol, per damunt
les tentacles des mapatjens del port, ven
es mastil des vapors i n' veix at bruch en-
rogat de les sirens. (Perque d'apunt
bruch tant aspre i descaprits en desu-
sirens i les sirens, creantel pel pre-
ter - recordem la dita del l'inefable an-
derten - un tant better?)

A la plaza de Medina Cetti hi ha un
monument - at mig, es clar, com tot
es que hi ha a les places d'arreu del
mon - i unes palmiers at voltant, que es
at hoc ^{que} ven es replamentat sempre a des
palmiers. ~~El monument de dalt de tot del mo-~~
nument, ^{per a les uns d'altres} hi ha, com en tots els ^{d'altres}

moment del món, hi ha un senyor
de pedra. A vegades aquest senyor sembla
ca una cacahut, i una veritablement ab-
surda a semblant al fada; a vegades
vesteix uniforme; a vegades vesteix levita,
que es, segons sembla, el vestit més actiu
per a aquests monuments; a vegades té
un plec de papers a la mà; a vegades
hi té el barret de copata, que es tam-
bé l'únic barret monumental que
el feta. el de patla, per massa petit,
no en aduenen.

El senyor que hi ha dalt del monument
de la plaça Medinaceli ningú no sap
qui es, ningú no sap ni en vestit de mi-
litar o de paísà, ningú mai no l'ha
mirat... i si l'ha mirat ho ha fet
distintament, sense veure'l. y es que al
poble ningú resulta difícil veure: l'ho-
fuen les pot cases de la plaça, massa ret-
ta; l'ofenen les palmeres, massa ab-
tes. (V'anfiteu per a veure el mar)
a la plaça de Catalunya o bé al

III

port et venia tot-hom i tot-hom
salvia se pui ex tracta. A la de la place
de Huetinocelli no es ven nimpie - excep-
te el pue vinen al tercer pis - i nimpie
no sap pui es. Hi ha, però, pui dir
que es tracta d'un admirall, de l'ad-
mirall Harpurt, i que es posaren
en aquesta placa per a pue no suporés
marxa el mar. A l'extrem-ha sac no es
plan de la contrain a nimpie, sac
sig si presenten al 8 vranth per cent
del calculonig qui fou l'admirall Har-
purt, el vranth per cent del calculonig.
i coten esser francs, i coten esser rin-
cers, i hanran de posar la mà al pis
i hanran de respondre, malgrat el seu
nativisme i la seua cultura, que no ho
saben, de la mateixa manera que molt
savis oficials no saben que les premses d'O-
mar al Kayyam, poeta persa del se-
gle XI, ou de Riff Gerald, poeta anglès
del segle XIX.

emargar de la pluin, nos de la pluin,

que el vent dispersa!

II

a la plaça Mexicana, amb un al par-
teig de Colom, no hi ha cap tenda d'a-
gostes que donen vitalitat i alegria al
carrer i places d'arreu del món: una
taverna, una botiga de precieuses,
una carnicaria, una florista, una mer-
ceria, una tibeteria. Ho, no? Al par-
teig de Colom i a la plaça de Mexicana hi ha
tantes un fruites, verdors, impetuosas:
agència de duanes o botigues de les
quals hom diria que hi venen vairs ell
a peu: pal, xemenies, àncres, cordes, co-
restes, raton-viols, landaus, etc.

Les places s'han fet per a passejar. hi des-
tament, sense por d'automobil i altres
vehicles perillous per al que van a peu, o
be per a reposar. hi i passejar-hi d'estona
i matar-hi el temps - d'homes i es-
teta en no voler saber que es el temps
quí, implacable, ens mata a mate-
tes - per qui no podem matar res més.
L per aquest motiu que hom ha re-

II
sac canes a les places. Es del paret on
per al enmarcat. Es de les places on
per al vells. O per al pols verpoyant
que no tenen cara i no poren demanar
caritat; per al pols verpoyant que, can-
sat inutilment d'anar d'un carrer
a l'altre en cercar de l'amic providen-
cial que es donaria feina o unes pates-
tes, es deixen caure retuts, desfet, des-
muntat es canes de les places.

Es de la placa de Medina Celli no on
per a pue es vells v'hi arrequien a present
el vol, car es tracta d'un plaça porci-
pitada pel vol, ~~d'un plaça blanc d'un~~
~~blanc~~ - quan hi tocs, el vol té una pat-
lita proper de l'ore de concalascant. d'un
plaça blanc d'ouber, d'un plaça d'as-
tine en la pual, malgrat les reves d'imen-
sions reduïdes, sempre v'hi ven per pent. lo.
butor, a l'hora de dinar, quan ~~tanquam~~
amb un gran tenacastall cair en les
portes metàl·liques de les oficines de
duans. L'altre es una placa a la pual

hom ha cartipat tancaant-h al VII
carrer.

La plaza de Catalunya la frequenten, v.
moltes les taches dominicals, soldats; mi-
nyons de servei p que deuen tenir la
missió de renovar el mite de l'auit, i
un sempre marca tranquil·la, de l'Har-
i Venet. Tot vegada, ~~par el decoratiu~~.
Ho així es degut al decorat, a les artatges
que deuen la plaza, car ja es sabut que
el decorat influeix molt directament
en la humana ciutadania. Tant es així
que a Toledo, a Humberg o a Tri-
tany sembla mentida que la part per-
fui vertic regons les mites d'així i no
regons les del segle XV.

La plaza de Hestinaletti, mes rentida,
mes silenciosa, la frequenten uns vells
sejors que, malgrat trepitjar la terra
ferma, sempre sembla a obren el cor-
por de les canyes talment com si ester-
tin a l'ord d'un vaixell. Seguent
vells sejors no parlen ja're entre
ells; fumen; caten; esparquen mendi-

VII

taticament al cel; esguarden melancò-
licament al mar i les xemenies dels
vaixells ancorats al port. Seguent sempre
arriben a la platja a peu i allí còrrint
de les dones; i mirant a l'horitzó al
que hi han arribat abans i al que ar-
riben després; i arriben al lloc que
sembla separar-los, al lloc que sembla
que hi estiguin abocats; deixen al
seu costat el diari que després no lle-
ixen; carreguen molt una vetlla pipi-
fuma; i abstenen, i immobilitzen com
els hangardaires al cel.

Qui són aquests vells senyors? Responen.
men precisament a aquesta plaça i no
a una altra? És cert que aquests vells
senyors són antics capitans de marina
mercant i venen a aquesta plaça per
la seva proximitat amb el mar i per les
patineries de fonsa petita i plomalls petits
que es recullen allí i terres i ciutats
exòtiques. I si estan sempre a la seva
plaça - car la de Huelinacelli diuen
que es propietat d'ells - si no s'arriben

mai fins a la cora del mar deu XIII
enre perque d'enyorançes des dies thengany
de la joventut no ripen massa forta.

~~Horta~~ d'apures vells senyors - i no tots,
alguns - han conegut encara la comen-
ça de la marina catalana, que
en temps passats fou ricat de la veneci-
na i de perveria; apures vells senyors
han conegut encara les destines que
hi havia a Horta, a Arenys, a Arenys
de les puals eixien vaixells de blanques
vels que volaven totes les mares; vai-
xells no tant confortables com es mo-
dels steamers pero molt més pintrescos;
vaixells que duien carregament de fer-
tes robes, de campella, de cafè o tal ve-
lata de negres per a vendre als mer-
cats d'exterior; vaixells de pesch-ho de
Stevenson o Concord; vaixells que a bona
dunia et vonen d'un lloc o d'un
dona estimada.

Apures vells senyors han fumats; han
begut i han estimat a Thengany, a Taki.

ti, a Alger, a Smirna, a Cistan, a IX
Khalinstoch, a Hameln, a Singapour. A-
quest vells reus no tenien altre llei
que el caritativ i ara es senten desave-
lats, llavors a les circumstancies de la tem-
peratura.

~~Aquest deu arreu, indubtable~~

Aquest vells reus surpiren, car vinen mes
pel passat que no pel present - que es
la joventut auris lenda de totes les reys.
Ara i intimada per totes les municipals - que
no pas pel present, Heij i bent i ped;
encamen la pipa; fumen; trenen a suppi-
rar.

A Heij aci el drama de la plaga de
Hestina celti.

Car cada plaga - i cada carer - te el
seu drama.

dissimula la seva condició social per a II
 no fer quedar malament al barri.
 de Sant Feliu hi viuen senyors, mitjos se-
 nyors i aprenents de senyor. El senyor veri-
 table mereix respecte car compleix una fun-
 ció ~~social~~ social. Als mitjos senyors i als apre-
 nents de senyor deu el seu posat al món
 per a que els burgesos puguin prosperar
 en la vida. I és que hi ha pui, per min-
 sia intel·lectual confon les coses i creu
 de bona ~~fe~~ fe que ric pot dir senyor.
 I a Sant Feliu i arreu del món moltes
 vegades ric pot dir ric. Ho cal, però, pensar-
 ho a la calma i posar el crit al cel.
 Per a combatre la beneiteria de l'aprenent
 de senyor la millor arma és la del senyor,
~~la del senyor~~ la del senyor no mai-
 sa creu perquè, al cap i a la fi, la cosa
 no té pas tanta importància com això i
 els mitjos senyors de Sant Feliu no en
 com es d'altres terres, que es situen sem-
 pre en primer terme, que de bona pa-
 ra viuen en una escaparatà, que
 empipen a tot-hom i tenen una benei-

teria perillosa, una beneficiaria ^{majoritaria. III}
~~de la~~ de tant ferriari, com uns
catalans, tenen menys fums, menys pre-
tensions, i no pot pue, ^{treballant} ~~tenen~~ ^{per} ~~primaries~~ uns
puents durs com el tanell o en el des-
patx d'una fabrica de la ciutat vella,
i pue repueixen treballant per a no per-
dre el dur i repueixen treballant en
univiers d'ensorament. I tot el pue arti-
ma el treball per treball a signe de res-
pecte i d'artima.

de tant ferriari deuen fer, ar clar, fer la
Haja. I, ar clar, deuen fer envelat. Però do-
nada l'itineraria de la part del barri,
que quan ~~la~~ es Haja a la distància
de la Fort Haja i la Haja procurant
sempre veure en pos a la part, pensant i hi
amb mesura, a l'ona, arto repue que a
l'envelat no hi deu haver envelat ni
plateret, que deuen arto veuilit a què
calt americans que ara en veu, tant
dinamits, tant desconfiant, tant plus
de primos i exparis efereidos, i pue los
deuen arto perueus el vaty tant i l'.

americana.

II

a l'entorn dels pobles, en lloc del
ritol advertint als automobilistes que
underin la marca - ritol perfectament i-
util - si hi hauria d'haver ^{un} altre
una breu i expressiva que potis orientar
al foraster sobre el tarannà i costums
del poblador. Si aquesta referència tant
util entorregues realitat, el ritol de tant
ferrari fora aquest, senyitament admi-
rable:

tranquil·litat
i
bons aliments

Et diria que el meu senyor es fari sen aquest
ideal i hauran acabat les guerres, les re-
voltes i tota mena d'excessos.

a tant ferrari gràcia, la meua veïna, li fa
un xic de por: perquè sen es tranquil·la,
perquè crida i veu marca fort, perquè
i entusiasma marca i marca depressa,
perquè el mateix fa un envelat que
una barricada.

[illegible]

Alguna vegada, hi passejau pels carrers de Sant Feliu, oïren la veu d'un piano: la filla petita del veí.

los meus propietaris de ^{les armentades} ~~XXXXXX~~ tres 213
que repava una tija del Hiet. Lo lloc
o la litta gran que ten, bastant mala-
ment pràctic a seu, un cabut del cell
Joan Straus, i la ven del piens, causa-
da, teneada, acentua la renignada i
malanquina tranquil·litat del barri.

A tant fexasi, però, no tot un mes
com cal ni comerciant que han per
diners venent fites del nostre com
o patentes i repadres, a tant fexasi
hi viu també alguna peripatètica,
alguna d'aquelles animes errant
que la sent honesta i entenimen-
ta pue i'ha casat com seu una
nomena "mespues" o "Lones dolentes"
i que ~~XXXXXXXXXXXX~~ certa mena de
novet·listes i'han entestat en presen-
tarnos com dones fatales.

L'arribada d'aquelles animes al barri
bregis fou un drama. Crec, però, d'e-
quivaler-me, que al barri, ~~XXXXXX~~ tant
impermeable a les curacions, es com una.

que per primera vegada. Als infants
i als adolescents se'ls prohibí sortir al carrer,
els caps de casa es reuniren en sessió so-
lemnial i acordaren recollir ~~les~~ signatu-
res per a demanar - un d'ells, el meu
intel·lectual, digué que "ipso facto"
s'expulsió d'aquelles homes, ~~XXXXXX~~ aca-
delatats, pel mal exemple que repu-
rarent donarien i pel trastorn que
portien llevat al si de les famílies. I a-
cordaren portar ciris a la Romanona
i anar a treballar en explotació al re-
myer bisbe i al remyer batlle.

Les pobres homes ~~XXXXXX~~ no estaven gens
tranquil·les de l'acollida rebuda. Hi
creien que n'havien hagut per tant,
car es sabien en el fons que les seues
noies no xic blaves amigues també, com
els burxers del carrer, de la tranquil·li-
tat i els bons aliments. Una d'elles e-
ra eufemista i es parlava de l'homen-
tant farraci se d'imagina ~~en~~ cantant,
pairebé mica, unes cançons terrible-
ment obscenes i temptadores que per-

vertien al nois de casa bona i al ^{VIII}
pares de familia. i restaren establaït
en saber que, quan s'ixia a l'escena-
ri, la pobre noia anava vertida de
pessera de cor, o de marquem & teixir,
o de qualsevol altra manera igual-
ment com cal i cantava uns cançons
de rimet i pastorettes i pastorettes i amors,
que acabaven en un decavall de plor
i gemer. i ja no li tingueren tanta
pèr. i acordaren que puanyar-se la vida
cantant en tant respectabla com pu-
nyar-la venent rodet de fil o cipons.
Quant a les altres, les que no havien vol-
gut complicar-se la vida cantant, no don-
ven exemple ni ex barallaven com moltes
vegades es barallen es matins units
per la llei i per l'homena, feien una vida
molt quietta i molt decent que no te-
nia que dir. Es cert que es llevaven tard,
perque l'ofici hi obligava, però feien cari-
tat a les nenes, llevien unes blan-
ques, jugaven al "can" amb la minyona,
~~seguaven~~ seguien el dia
de precepte, feien "perreber" i craven pal-
c

ling.

IX

Sous dolente, sous fatale : feien "persen-
ber" : criaven patlines ? He, coja, que
no podia arren !

¿ la pent del carri acara lent el ull
front i per dent-hi la pr, i talment.
les i actueu, quan es trobaven al cer-
re o al tramvia, parlant-hi.

- que tal, com estis ?

- ... dies

- Feien ~~tant~~ que no la veia

- ...

- sembla que el temps tira per ló.

¿ les polres peripatitiques, quan arribes
per l'ambient - oh, la força terrible de
l'ambient damunt les humanes cria-
tures ! - acabaren menjant, com la
pent del carri, esventell el dia feiner
i arribà el diumenge, portant carny i
semblant unes renyors carades com
l'en manà de les que repassen el ~~dia~~
comptes de la mirona i renyen al
marit quan torna tard a casa.

+ Per afeix al capítol pag 172
El pass de Montpuc

Abans, quan el pass no existia, quan tampoc
hi existia la muntanya negra i sinistra, hi
havia una mena d'establiment que en
castellà hom nomena "merenderos"; en fran-
cès "piqueuettes" i que en català no sabem
quin nom donar-los-hi. Eren una mena
de barragues mes o menys pintresques ~~amb~~
amb florietes i encanyissats que semblaven
empeltades de patlles: de patlles per
a pastorejar. Una cuina, una sala gran
per hi arrossar a plouze, unes plantes
taules, un taulell, les cadenes corresponents,
i ja teniem la barraca disposada a
funcionar. Per a donar intimitat: dis-
cretis al recinte hi havia un hipòcric
una cura que s'afegien cambrers a-
munt. alguns d'aquelles barragues te-
nien cambres que d'una altra a

II
les paralles que volien païr al dinar
amb tranquil·litat i sense testimoni;
~~XXXXXXXXXX~~ cambres moblades molt artísti-
cament i en les quals al·lit i al·ludet era
els mobles més importants; cambres d'aspec-
te vidial i canatlere que fien puer de
vi barat, de perfumeria barata i de crim.

Aquestes barragues duïen nous pro-
pors i entrepolaris. Una d'elles ~~XXXX~~ la
nomenaven "Hien". Pola Hien, tant chic,
tant amable, tant a collidre! (En rep-
reix, es clar, a la Hien autèntica, la pau-
era) Una altra es deia "La Valkyrie"
se per prims misteriosos motius, tal
vegada perquè l'amo ~~de~~ era vagueria.
(O anien a saber si creia que això de
"la Valkyrie" era ~~XXXXXX~~ la marca d'un
aperitiu)

~~XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX~~ (a cuina d'aquestes
barragues no era tant expusida com
la de "l'amo" ni tant rebatadora i
rica com la de "la tona d'argent":
avís, però a la marinera, muntada ~~XXX~~
~~XXXXXXXXXXXX~~ també a la marinera, i,

per als parroquians d'una, potllastre ^{III}
que ~~per~~ si no era a la manera que
se'n feia.

El parroquian de les Carreres exmenta-
tes era un molt pintresca: croupiers,
"macarons" de baixa categoria, lladres
que es veien obligats a fer de lladre per que
no pogien fer de bancuer o de diputat,
implantistes tramades, prostitutes, mes tramades
que les implantistes...

Tota aquesta pobla sent passavola, tot
aquells parres humans ~~per~~ que ha-
vien tingut omnis i ambicions de luxe,
que havien crescut imperieusement que
la vida era una unitat, caigut en el
vici, i evantien per una hora del seu
viure trist: lleis avant a les carreres
de Montjuic a menjar un arris amb
marcha negra vermell i a beure un vi
marcha negra.

I el paisatge submergit, el paisatge
sinistre de la sinistre muntanya al

semblant tant cell com si t'hagués 12
pintats forats. y et un altre miserable
maculat d'humiliacions i patlisses
brutals, es ~~restituïa~~ restitue ~~per~~ per o-
bra i gracia d'una rialta que resuscita-
va el sis thingans de la joventut.

Al final del parlat se'n va a Barcelona hi
havia valent. Ho es que ara tot el carac-
ter d'espina dominat per complex
de la por, no es que ara tot s'espina co-
rrent. Ho. En referència al valent de si
de septe que feien de valent, que havien
convertit la valentia en opic i en vi-
vien com altres vivien de fer de palata,
de teixir, de furter. Ben, doncs, una
mena ~~de treball~~ de treballats com els al-
tres car, com els altres, vivien d'un treball:
d'un treball que no sempre es fàcil
i ~~apacible~~ apacible.
Donc - el meu avenç - tal vegada,
per a exercer vertutis, i'haurien sin.

dicat, en el temps de les seves pluries, II
els eren protegits pels polítics, liberals o
conservadors, que s'interessaven amb la políti-
ca. I els protegien perquè les el·leccions
- sapràs supràs universal! - les feien
els valents d'ofici - com del parrot, el
panivet o la pistola (la pistola, però, e-
ra arma que no es plavia per manca
d'ofici. I perquè matar a distància
els semblava poc honorable)

La protecció dels valents, liberals o conser-
vadors, els permetia guanyar-se la vida
fent de valents a les sales de joc i als
cafès cantants.

Aquí ja no podien valents a Barcelo-
na. Aquí tant sols en podien a les
grans ciutats de Nord-amèrica: Xicagó,
San Francisco, Nova York, on tampoc no
hien pogut vinciar-se, però on vivien,
com abans a Barcelona, protegits pels
liberals de la política.

~~El sistema de protecció dels valents a les ciutats
del Nord-amèrica era el mateix que el de Barcelona.~~

Handwritten text in a stylized, possibly cuneiform or similar ancient script, running vertically along the right edge of the page.

moneda: ~~"el He-lo" i l'"Araponés"~~ VI
~~"arapónés"~~ és tan popular com el ~~He-lo~~
~~en Fayarre i el tres partits.~~ (com ~~XXXX~~
~~la sen feina consistia en solucionar ho~~
~~tot a la valenta com molt lògic tractant~~
~~el de valent i XXXX~~

A Horta d'Utiel ja no es venien "valents",
es venien "arapónés", que la mes fi, i
tenen, utlla de se representant infants de
mil·lionaris i armar l'atletes campas
per a arrastar un barc, la missió de
donar ~~XXXXXX~~ argument al exenaristes
de Horthy Wood.

Entre el valent de la Barcelona vint cen-
tista se hi ha guiat de molta monede-
ra: el "He-lo" i l'"Araponés", tant popu-
lars com el tenen Fayarre i el tres la-
partits. Com que la sen feina consistia
en no voler solucionar res a les bones
com estaven obligats a solucionar-ho
tot per la tremenda ~~XXXX~~ i a la valenta
- cosa molt lògic tractant-se de valent
d'ofici; i com que el "He-lo" i l'"A-

"aragones" no es podien venir ni en
pintura, un nit, ~~el pintor~~
a la xocolaterin "la Hallerstein" - on
~~all~~ les xicres de xocolata alternaven amb
beefsteaks amb patates - el "petit" ma-
ti a panivetes i "aragones". Ja veieu
puix com passaven a les xocolateries
de la Barcelona de fi de segle!

to recorde haber conegut un ex-valeant. Era
un home ja vell, amb el cabell i el bigoti
blancs, molt curós de la seva persona, molt
correcte, molt amant de la família, l'orde,
~~la~~ la religió, l'exercici i la propietat.
Llegia ~~la Bíblia~~ "El Brusi", anava a treu-
ra a les portes de la catedral i al diumenge
seu comprava un tortell al forn de Sant
Jaume. Vivia amb la filla, el pendent
i el net i encara, de tant en tant,
anava a les festes majors de pobl a
les alques "loto".

J' n' he conegut un altre que a cabi
molt malament: casant-se, i del qual
vaig a parlar-vos.

EDY LEGRAND

VIII

Li deien no recuoto be ni "El Negro"
"El Hentato", o "El Hreno" - ni, però
que el motiu at-hentia al color fos
de la pell epidermis - i era un mungo
encara jove, molt servicial, molt alegre,
molt simpàtic per, quan no tenia fei-
na de "valent", feia de flador. Fou un
bon amic meu i la seva amistat no em
~~havia~~ deshonrava pas mes que la d'
alguns republics, diputats o ministres
que tancat v'havien dit amics meus.

"El Negro" - tipicament - li "El Negro" - per
rivalitat amorosa es veia obligat a
baratxar - i amb un ~~company~~ company
d'ofici. Se'n anaren a Hontjic, al
lloc anomenat "la cascada" - prisen-
on es que tenen la sort de viure sense
haver arribat a la pua es indicat no
momen prou convenient "quarter d'ho-
m" - es feren dipar d'un a l'altre
per via, espere i amb el des-
cobren a garrutades.

